

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γ. Κ. ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑΚΙΣ

Πτυχ. Ιερέως ἐν Βάμφο Κρήτης

ΣΥΝΑΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

Ἑσωτερικοῦ Δρ. 25

ΝΕΑ ΖΩΗ

ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

«Τὸ γράμμα ἀποκτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ» Β' Κορ. γ'. β.)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- 1) Ζητήσωμεν τὴν γνώριμιν τοῦ Χριστοῦ.
- 2) Τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς μελέτης.
- 3) Ζητήματα πρὸς συζήτησιν.
- 4) Ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ.
- 5) Τὸ πρόσωπον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ τὸ Κοράνιον.
- 6) Τελευταῖαι ἐκδηλώσεις τοῦ Παπισμοῦ.
- 7) Ἐπὶ τῶν πρὸς συζήτησιν τεθέντων ζητημάτων.
- 8) Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὡς ἄνθρωπος προσευχῆς.
- 9) Ἡ Κιβωτὸς τοῦ Νῶε.
- 10) Τὸ οἰνόπνευμα καὶ ἡ νεολαία.
- 11) Εἰσαγωγή καὶ ἐξαγωγή.

ΕΝ ΧΑΝΙΟΙΣ

1 Ἀπριλίου 1928

ΕΤΟΣ Α'.

Ἀριθ. 20—21

ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γ. Κ. ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑΚΙΣ

Πτυχ. Ιερέως ἐν ΒΑΜΩ Κρήτης

ΝΕΑ ΖΩΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

'Εσωτερικοῦ Δρ. 25

«Τὸ γράμμα ἀποκτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ» (Β' Κορ. γ. β.)

ΖΗΤΗΣΩΜΕΝ ΤΗΝ ΓΝΩΡΙΜΙΑΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Διὰ διαχίλιστον φοράν πρόκειται μετὰ 15 ἡμέρας νὰ ἐορτάσωμεν τὸ Πάσχα, τὴν ἡμέραν τοῦ θριάμβου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὴν ἡμέραν ἐκείνην κατ' ἣν ἐδόθη τὸ μεγαλύτερον τεκμήριον τῆς θεότητος Αὐτοῦ, διὰ τῆς Ἀναστάσεώς Του. Ὡς ἀντικρύσωμεν τὸ Πάσχα ὡς ἀληθεῖς χριστιανοί, ὅχι ὡς ἀπλοὶ θεαταὶ ἐν ἀναμονῇ αὐτοῦ ὡς ἡμέρας παιδρᾶς μόνον ἀπὸ ἀπόψεως πλουσίας τραπέζης. Τὸ μετ' ὀλίγον Πάσχα ἄς δώσῃ εἰς ἡμᾶς ἀφορμὴν πρὸς σκέψιν καὶ μελέτην τοῦ κατ' αὐτὸ λαβόντος χώρου μεγίστου γεγονότος, τῆς ἀναστάσεως ἐκ νεκρῶν τοῦ Κυρίου τῆς Ζωῆς καὶ τοῦ Θανάτου, ἐκ τῆς ὁποίας πηγάζει ἡ πίστις ἡμῶν οὐ μόνον πρὸς τὴν Θεότητα τοῦ ἀναστάντος ἀλλὰ καὶ περὶ μελλούσης ζωῆς καὶ ἐλπίδος, ἄνευ τῆς ὁποίας θά ἦτο ἀδύνατος ἡ ἰδρυσις καὶ ἐξάπλωσις τῆς χριστιανικῆς θρησκείας. Τὸ ἐγγὺς Πάσχα, ἄς γίνῃ ἀφορμὴ σκέψεων στρεφομένων περὶ τὸ πρόσωπον καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ ἀνάμνησις τοῦ θανάτου, τῆς ὑπὲρ ἡμῶν θυσίας τοῦ Χριστοῦ, ἄς κινήσῃ ἡμᾶς εἰς σκέψεις πρὸς κατανόησιν καὶ ἐκτίμησιν τοῦ ἔργου Αὐτοῦ. Δὲν δύναται νὰ γίνῃ καὶ νὰ εἶνε κανεὶς ἀληθινὸς χριστιανὸς ἂν δὲν γνωρίσῃ τὸν Χριστόν, ἂν δὲν ἐννοήσῃ τὸ διὰ τί ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ τί ζητῇ ἀπὸ κάθε ὁπαδου τοῦ. Ὁ τυπικὸς ἀπλῶς ἐορτασμὸς τοῦ Πάσχα, ἡ τυπικὴ ἀπλῶς παρακολουθήσις τῶν ἀκολουθιῶν τῆς Μεγάλης ἐβδομάδος, ἀποτελεῖ μίαν πρᾶξιν ἡ ὁποία δὲν ἔχει οὐδεμίαν σημασίαν καὶ δὲν φέρει κανένα εὐεργετικὸν ἀποτέλεσμα, οἷότι γίνεται ἀπλῶς κατὰ συνήθειαν καὶ ὡς τοιαύτη δὲν θίγει τὴν καρδίαν καὶ τὸν ἔσω ἄνθρωπον, ἀλλὰ παρέρχεται χωρὶς ἔχγη διαβάσεως. Ἄς μὴ συμβῇ λοιπὸν ἐφέτος, ὅτι μέχρι τοῦδε. Τὸ χρονικὸν διάστημα τὸ ἀπὸ τῆς ὀγδόης μέχρι τῆς δεκάτης πέμπτης Ἀπριλίου, ἀναγνώστα, ἄς χρησιμεύσῃ εἰς ἡμᾶς διὰ τὴν κατανόησιν τῆς θυσίας τοῦ Γολγοθᾶ καὶ τῆς Ἀναστάσεως διὰ τὴν κατανόησιν τοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ. Ἄν τοῦτο θε-

λήσωμεν καὶ θὰ συμβῇ. Θὰ συμβῇ, διότι εἰς τοῦτο αὐτὸς ὁ Χριστὸς, ὁ προδύμως προστρέχων ὅπου ἐκδηλωθῇ ἡ ἐπιθυμία διὰ τὴν κατανόησιν τοῦ ἔργου Του. θὰ μᾶς βοηθήσῃ.

Μὴ νομίσητε, ἀναγνώστα, ὅτι παίζω με λέξεις. Αὐτὸς μᾶς τὸ δηλοῖ κατηγορηματικῶς λέγων, *Ἰδοὺ ἵσταμαι εἰς τὴν θύραν καὶ προῦν· ἂν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, θέλω εἰσελθεῖν πρὸς αὐτόν, καὶ θέλω δεῖπνῆσαι μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ*.

Δημιουργήσωμεν ἐντὸς μας τὴν ἐπιθυμίαν, τὴν ἀπόφασιν, ὡς ὁ Ζαχαρίας, νὰ γνωρίσωμεν τὸν Χριστόν καὶ θὰ τὸ κατορθώσωμεν τῇ βοηθείᾳ Του, πρὸς μεγίστην μας κατ' ἀπλήξιν καὶ ἀφίπτον εὐχαρίστησιν, ὡς ἐκεῖνος.

Ἄς ἀφήσωμεν τὴν τυπικολατίαν, τὴν ἄγονον καὶ ξηράν, ἥτις οὐδὲν ὠφελεῖ.

Ἄς ἀποφασίσωμεν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἐτησίας τελέσεως τῆς ἀναμνήσεως τῆς θυσίας τοῦ Γολγοθᾶ καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ τοῦ τῆς θρησκείας τῆς ὁποίας εἴμεθα ὁπαδοί, νὰ ἀνοίξωμεν τὴν θύραν μας διὰ νὰ εἰσελθῇ Οὗτος καὶ συνάψωμεν μετ' Αὐτοῦ γνωριμίαν καὶ φιλίαν· ἵνα δεῖπνήσωμεν μετ' Αὐτοῦ καὶ Αὐτὸς μετ' ἡμῶν.

Μετὰ τὴν ἀπόφασιν ἀκολουθεῖ ὡς ἀποτέλεσμα καὶ καρπὸς ἡ γνωριμία. Μὴ ἀρεσθώμεν μόνον εἰς τὴν ἀκρόασιν ἀκολουθιῶν. Ἄς ζητήσωμεν τὸν Χριστόν ὡς ὁ Νικόδημος, νὰ μᾶς εἴπῃ ὁ ἴδιος περὶ τοῦ ἔργου Του. Καὶ θὰ μᾶς εἴπῃ:

Ὅτι ἐν τῷ προσώπῳ Του, ὡς ἄνθρωπος, ἐχόραξες τὸν δρόμον, τὸν ὁποῖον ἔχουσα ὑπ' ὄψει ἡ ἀνθρωπότης δύναται νὰ πραγματοποιήσῃ τὸν προορισμὸν τῆς. Ὅτι ἡ εἰς τὸν κόσμον ἀποστολὴ Του πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου, προῆλθεν ἀπὸ τὴν ἄλειρον τοῦ Θεοῦ ἀγάπην. Ὅτι ἄνευ πίστεως πρὸς Αὐτόν, ἀδύνατος ἡ σωτηρία.

Ὅτι ὁ σταυρικὸς Αὐτοῦ θάνατος εἶνε ἡ ὑψίστη ἐκδήλωσις τῆς εὐσπλαχνίας τοῦ Θεοῦ, ὅστις *οὕτως ἠγάπησε τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα*

πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχει ζωὴν αἰώνιον».

Ὅτι ἡ ἀνάστασις Του τέλος, ἐποτελεῖ τὴν πλέον πειστικωτέραν ἀπόδειξιν ὅτι εἶνε *Κύριος τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου*, καὶ ἐπομένως ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν δὲν λυπεῖται ὥς οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα.

Ὁ διακηρύξας «*Εγὼ εἰμι ἡ Ἀνάστασις καὶ ἡ Ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, ᾧν ἀποθάνῃ, ζήσεται· καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμέ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα*», δὲν ἀγορεύει περὶ ἀθανασίας, τὴν βεβαιώνει. Τὴν βεβαιώνει διὰ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως ὑπ' Αὐτοῦ τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἰακώβου, ἧς εἶχον καλυφθῇ οἱ ὀφθαλμοί, μικρὸν πρὶν ἀντηχήσῃ ἢ φωνῇ Του «*ἡ παῖς ἐγείρου*», τοῦ υἱοῦ τῆς χήρας τῆς Ναὺν, τοῦ πρὸ ὧρῶν τελευτήσαντος καὶ ἐκκομιζομένου πρὸς ταφὴν, καὶ τοῦ φίλου Του Λαζάρου, ὅστις ἔκειτο ἀπὸ τεσσάρων ἡμερῶν εἰς τὸ μνημεῖον καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποῦ εἶχεν ἤδη ἐπιβάλει τὴν χειρὰ τῆς ἡ φθορά. Ἀπεριόριστος εἶνε ἡ σώζουσα δύναμις τοῦ Χριστοῦ. Πόσον μέγα εἶνε ὁ ἀρχηγὸς τῆς θρησκείας μας! Αὐτὸς δύναται νὰ διαρρήξῃ τὰ δεσμὰ τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἁμαρτίας καὶ νὰ σώσῃ εἰς τὸ παντελές.

Ἀλλ' ἐν τῇ ἀναστάσει τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπῆστραψεν ἡ κατὰ τοῦ θανάτου νίκη μεγαλοπρεπὴς καὶ θεία. Ἄν ὁ Ἰησοῦς ἦτο κατώτερος τοῦ θανάτου, δὲν θὰ ἦτο Θεός, δὲν θὰ εἶχομεν τὴν ἀδιάσειστον πίστιν περὶ τῆς θεότητος Αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς, «*Εἰ οἱ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται ματαίᾳ ἡ πίστις ἡμῶν*» «*Εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἡλικιώτες ἔσμεν ἐν Χριστῷ μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἔσμεν*». Ἀθανασία τῆς ψυχῆς, ἀνάστασις τῶν νεκρῶν καὶ πίστις εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, εἶνε τόσον ἀλληλένδετα, ὥστε δὲν δύναται νὰ σταθῇ τὸ ἓνα χωρὶς τὸ ἄλλο.

Ἄς ζητήσωμεν λοιπὸν νὰ γνωρίσωμεν τὸν Χριστόν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ἀποβῇ ἀληθὴς, εὐλικρινὴς καὶ μεγάλῃ ἐπὶ τῇ λαμπροφύρῃ ἡμέρᾳ τῆς Ἀναστάσεως Αὐτοῦ.

ΤΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΜΙΑΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ μεγάλου θριάμβου τοῦ Θεϊσμοῦ (Deism) ἐν Ἀγγλίᾳ, δύο τῶν ἐπιφανεστάτων ἀνδρῶν ἐκ τῶν ἀρνούμενων τὸ ὑπερφυσικὸν ἦσαν αἱ ἐξέχουσαι νομικαὶ αὐθενταί, ὁ Γιλβέρτος Οὐάιστ καὶ ὁ Λόρδος Λύττελτων. Οἱ δύο οὗτοι ἄνδρες, οἵτινες εἶχον προταθῇ, ὅπως κατασυντρίψωσι τοὺς ὑπερα-

σπιστὰς τοῦ ἐν τῇ Βίβλῳ (Ἀγία Γραφή) ὑπερφυσικοῦ, ἔσχον μίαν συνδιάσκεψιν. Κατ' αὐτὴν εἶπεν ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον, ὅτι θὰ ἦτο δύσκολος ἡ ὑποστήριξις τῆς θέσεώς των, ἐὰν δὲν κατέρριπτον δύο τῶν ἀναγερομένων προπυργίων τοῦ Χριστιανισμοῦ· τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν τοῦ Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἐπιστροφὴν Σαύλου τοῦ Ταρσέως (τοῦ ἀποστ. Παύλου). Ὁ Λύττελτων ἀνελάμβανε νὰ συγγράψῃ βιβλίον ἀποδεικνύον ὅτι Σαῦλος ὁ Ταρσεὺς οὐδέποτε ἐπιστράφη, ὥς ἀναφέρουσιν αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, ἀλλ' ὅτι ἀναφερομένη ἐπιστροφὴ ἦτο μῦθος, ὁ δὲ Γιλβέρτος Οὐάιστ ἤθελε συγγράψῃ ἕτερον βιβλίον ἀποδεικνύον ὅτι ἡ ἀναφερομένη ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν ἦτο μῦθος. Ὁ Οὐάιστ εἶπεν εἰς τὸν Λύττελτων. «Θὰ σὰς ἐπιφορτίσω νὰ μοὶ παράσχῃς σεῖς τὰ γεγονότα· διότι εἰμαι κάπως ἀδανῆς τῆς Βίβλου». Εἰς ταῦτα ὁ Λύττελτων ἀπήντησεν· ὅτι καὶ αὐτὸς ἦτο κάπως ἀδανῆς τῆς Γραφῆς καὶ ἐβασίλειτο ἐπὶ τοῦ Οὐάιστ, ὅπως τῷ δώσῃ τὰ γεγονότα. Τότε εἶπεν ὁ εἰς εἰς τὸν ἄλλον, «Ἐὰν θέλωμεν νὰ εἴμεθα εὐλικρινεῖς εἰς τὸ ζήτημά μας, πρέπει τοῦλάχιστον νὰ μελετήσωμεν τὰ τεκμήρια». Τοῦτο δὲ καὶ ἀνέλαβον νὰ πράξωσι. Πολυαριθμοὺς συνεντεύξεις ἔσχον οἱ δύο οὗτοι ἄνδρες, καθ' ὃν χρόνον προητοίμαζον τὰ συγγράμματά των. Κατὰ τινὰ τῶν συνδιασκέψεων τούτων, ὁ Οὐάιστ εἶπεν εἰς τὸν Λύττελτων, ὅτι ἀπὸ τινος χρόνου ἤδη εἶχε τι εἰς τὸν νοῦν του, περὶ τοῦ ὁποῦ ἐσκέφθη νὰ τῷ ὁμιλήσῃ ὅτι, ἐνῶ ἐμελέτα τὰ τεκμήρια, *ἤρχισε νὰ αἰσθάνηται ὅτι ὑπῆρχε τι τὸ ἀληθὲς ἐν αὐτοῖς*. Ὁ Λύττελτων ἀπήντησεν ὅτι ἔχαιρε, διότι ὁμιλήσεν οὕτω περὶ τοῦ ζητήματος, καθότι αὐτὸς εἶχε κάπως κλονισθῇ, ἐνῶ ἐμελέτα τὴν περὶ τῆς ἐπιστροφῆς Σαύλου τοῦ Ταρσέως μαρτυρίαν. Τέλος μετὰ τὸ πέραν τῆς συγγραφῆς τῶν βιβλίων, οἱ δύο ἄνδρες συνηντήθησαν. Ὁ Οὐάιστ εἶπεν εἰς τὸν Λύττελτων, «Ἐγγράψας τὸ βιβλίον σου;». Οὗτος ἀπήντησε καταφατικῶς, προσθέσας ὁμως· *ἐνῶ, Οὐάιστ, ἐμελέτων τὴν μαρτυρίαν, καὶ ἐξύγιζον αὐτὴν κατὰ τοὺς παραδεγμένους περὶ νομικῆς μαρτυρίας νόμους, κατεπείσθην ὅτι Σαῦλος ὁ Ταρσεὺς ἐπιστράφη, ὥς περιγράφεται εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, καὶ ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς εἶνε ἀληθὴς· ὑπὸ τὴν ὄψιν δὲ ταύτην συνέγραψα τὸ βιβλίον μου*. Τὸ βιβλίον τοῦτο δύναται νὰ τὸ εὑρῇ τις σήμερον εἰς πρώτης τάξεως βιβλιοθήκᾳ. «*Καὶ ἐγὼ*» ἀπήντησεν ὁ Οὐάιστ, *ἐνῶ ἐμελέτων τὰ τεκμήρια τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ,*

ζυγίζων αὐτὰ κατὰ τοὺς ἀνεγνωρισμένους νόμους περὶ νομικῆς μαρτυρίας, καταπεισθῇν ὅτι τῷ ὄντι ὁ Ἰησοῦς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, ὡς ἱστοροῦσι τὰ Εὐαγγέλια· συνέγραψα δὲ τὸ βιβλίον ὑπὸ τὴν ὄψιν ταύτην». Καὶ τοῦτο τὸ βιβλίον δύναται νὰ εὑρεθῇ σήμερον εἰς τὰς βιβλιοθήκας. Πᾶς ἄνθρωπος μὲ νοῦν νομικόν, πᾶς ἄνθρωπος συνειδησμένος καὶ ἀρμόδιος νὰ ζυγίξῃ τὰς ἀποδείξεις, ναί, πᾶς ἄνθρωπος ἔχων σφᾶς τὰς δυνάμεις τῆς κρίσεώς του, καὶ πρὸ πάντων τελείως εἰληρηνῆς, ἃς ἐπιδιοθῇ εἰς τὴν μελέτην τῶν γεγονότων τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, καὶ θὰ καταπεισθῇ πέραν πάσης πιθανότητος ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, ὡς ἱστοροῦσι τὰ Εὐαγγέλια.

Υπό Π. Α. ΤΟΡΡΥ (ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ)

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΣΥΖΗΤΗΣΙΝ

Ἡ «Νέα Ζωή» φρονοῦσα ὅτι τότε μόνον δύναται νὰ προέλθῃ ἡ θεραπεία ἐνὸς κακοῦ, μιᾶς κοινωνικῆς ἢ θερησκευτικῆς ἀσθενείας, ὅταν διὰ τῆς συζητήσεως καὶ μόνον γεννηθῇ συναισθησις τῆς καταστάσεως ἐξ ἧς συναισθήσεως θὰ προκύψῃ ὡς φυσικὴ συνέπεια ἡ ἐπιδίωξις τῆς θεραπείας, παρακαλεῖ πάντας τοὺς ἀναγνώστας τῆς κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, οἵτινες ὡς πιστεύει κέκτηνται ζωηρὰν τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἴδωσιν ἀρχομένην τὴν θεραπείαν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, ἅτινα χολαίνουσι, πρὸς μεγάλην θερησκευτικὴν ζημίαν τῶν χριστιανῶν, νὰ ἐκθέσωσι διὰ τῶν στηλῶν τῆς, ἃς παρέχει προθύμως, ἀπροκαλύπτως τὴν γνώμην των περὶ τῶν αἰτίων καὶ τοῦ τρόπου τῆς θεραπείας τῶν ἐξῆς ζητημάτων:

1) Ποῖοι λόγοι προεκάλεσαν τὴν καταπληκτικὴν ἀφοιτησίαν εἰς τοὺς ναοὺς καὶ τί καὶ τί, ἂν ὑπῆρχεν, ἢ ἂν ἐγένετο, θὰ ἐφοίτα κατ' ἀπόλυτον πλειοψηφίαν ὁ λαὸς εἰς τούτους;

2) Ποῖοι λόγοι προεκάλεσαν τὴν καταπληκτικὴν ἀποχὴν τῶν χριστιανῶν καὶ ἰδίως τῶν ἀνδρῶν ἀπὸ τὴν Θεῖαν Μετάληψιν, καὶ πῶς θὰ κατορθοῦτο ἡ πρόθυμος προσέλευσις τῶν πιστῶν εἰς ταύτην;

3) Πῶς θὰ κατορθοῦτο νὰ τηρῶσιν οἱ χριστιανοὶ μίαν πραγματικὴν Κυριακὴν ἀργίαν;

4) Διὰ τίνων μέσων θὰ κατορθοῦτο νὰ πεισθῇ ὁ κόσμος ὅτι, μόνον διὰ τῶν ἀρχῶν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ μόνον, δύναται νὰ ὑπάρ-

ξῇ ἀληθὴς ἀτομικὴ καὶ κοινωνικὴ εὐτυχία καὶ πρόοδος;

5) Ἡ νηστεία ὡς γίνεται, εἶναι νηστεία εἰς ὠφέλιμος; Ἡ νηστεία τηρεῖται σήμερον ἔστω καὶ ἀπὸ μικρὰν μειοψηφίαν; Διὰ τί; Πῶς ἂν μετερρυθμίζετο θὰ ἐτήρετο μὲ ἐλπίδας ὠφελείας καὶ τηρήσεως ὑφ' ὅλων τῶν πιστῶν;

Ἡ ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΚΑΙ Ἡ ΖΩΗ

«Ἦσαν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, ἐγὼ εἰμι ἡ Ἀνάστασις καὶ ἡ Ζωή». Ἰω. ια. 25, 26.

«Θάνατος... Ζωή... Ἀνάστασις». — Εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν ἀνθρώπων δὲν ὑπάρχουσιν ἐν συνόλῳ λαμβανόμεναι συνταρακτικότεραι λέξεις. Καὶ αἱ τρεῖς δὲ ἐξεπορεύθησαν ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ Κυρίου κατὰ τὴν μετὰ τῆς Μάρθας συνδιάλεξίν Του, ἐπειδὴ σημαίνουναι τὰ τρία πράγματα, ἐφ' ὧν σφόδρα ποθοῦσιν οἱ ἄνθρωποι ἄπλετον νὰ χυθῇ τῆς γνώσεως τὸ φῶς. «Θάνατος... Ζωή... Ἀνάστασις» — ἡ ἐπίγνωσις αὐτῶν συνεπάγεται τὴν πλήρη ἀπελευθέρωσιν ἀπὸ τὰ σκοτὴ τῆς πλάνης. Νῦν δὲ προκειμένου ἐπαξίως νὰ πραγματευθῇ καὶ προσηκόντως τὰ σοβαρὰ καὶ σπουδαῖα ταῦτα θέματα, περὶ ὧν ὠμίλησεν ὁ Κύριος, διαισθάνεσθαι τὴν ἀνεπάρκειαν τοῦ λόγου, ἀλλὰ τῇ ἀληθείᾳ ὅχι μόνον τοῦ λόγου, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου λογικοῦ τὴν ἀνεπάρκειαν. Τὰ ρήματα ταῦτα κατὰ τὸν ἐπίσκοπον Γουεστκοτ ὑπερβαίνουν τὴν ἀνθρωπίνην κατάληψιν· περιέχουσιν ἀληθείας, τὰς ὁποίας ἐλάχιστα δυνάμεθα νὰ συγκρατήσωμεν.

Ὑπάρχει βάθος ὑπὸ τὸ βάθος,

καὶ ὕψος ἄλλο ὑπὲρ τὸ ὕψος,

δὲν εἶνε πλέον ἀκοή ἢ ἀκοή μας αὕτη.

οὐδ' ὄρασις ὀξυδερκής ἢ ὄρασή μας αὕτη.

Ἀκτίνες μόνον δόξης δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν. Μὲ πλήρη συναισθησὶν τῆς ἀνεπάρκειας, τὴν ὁποίαν αἰσθάνομαι νὰ μὲ βαρύνῃ, σᾶς παρακαλῶ νὰ ἐπιληφθῶμεν ὁμοῦ τῆς μελέτης τῶν θεοφραδῶν τούτων λόγων.

Θὰ ἐνθυμῆσθε, ὅτι εἰς τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ Κυρίου, «ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου», ἀποκρινόμενῃ ἡ Μάρθα εἶχεν εἰπεῖ «οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ». Ἡ Μάρθα κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῆς ὁμολογίαν, ἐπίστευεν εἰς τὴν πόρρω ἀπέχουσαν ἐκείνην ἀνάστασιν· δὲν ἐνόμιζεν, ὅτι ὁ Λάζαρος εἶχεν ὑποστῇ τὸν αἰώνιον θάνατον. Θὰ ἤρρετο ἡμέρα, ἡμέρα μεμακρυσμένη καὶ πάμπολυ ἀπέχουσα, καθ' ἣν θὰ ἀνσκαλεῖτο πάλιν εἰς τὴν ζωὴν. Ἀλλ' ἐνώπιον τῆς παρουσίας ταύτης καὶ προσφάτου καὶ καρδιοβόρου ἀπωλείας ἡ σκέψις τῆς μεμακρυσμένης ἐσχάτης ἡμέρας ὀλίγην τῇ παρεῖχε παρηγορίαν. Ἵνα ἀντικρούσῃ τὴν δοξασίαν αὐτὴν

τῆς Μάρθας περὶ τῆς μακαρυσμένης ἀναστάσεως ὁ Ἰησοῦς τῇ εἶπεν, «Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ Ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, κἀν ἀποθάνῃ ζήσεται· καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα». Πρὸ παντός· ἐπιθυμῶ νὰ ἐπιστήσητε τὴν προσοχὴν σας εἰς τὰ ἐπόμενα.

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ ΤΗΝ ΙΔΙΑΝ ΑΥΤΟΥ ΥΠΟΣΤΑΣΙΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΑΡΘΑΝ

Τὴν σκέψιν τῆς Μάρθας περὶ τῆς ἀπομακρυσμένης ἡμέρας τῆς ἀναστάσεως ὁ Κύριος ἐκτρέτει εἰς **ἑαυτὸν**. Πᾶν ὅ,τι ἤθελεν ἐκθυμῆσαι ἡ Μάρθα διὰ τὸν Λάζαρον, τὸ ἐκέκτητο ἤδη ἐν τῷ Χριστῷ. Ἡ ἀνάστασις δὲν ἦτο συμβεβηκὸς ἀναγόμενον εἰς τὸ μέλλον, οὔτε ὑπόθεσις, διὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἔπρεπε νὰ παρακληθῇ ὁ Πατήρ, ἦτο πρᾶγμα **παρὸν καὶ ἀποτειταμιευμένον ἐν Αὐτῷ**. «Τὴν προσήλωσιν τῆς Μάρθας εἰς τὸ περὶ τῆς μελλούσης ἀναστάσεως δόγμα—λέγει ὁ Γκοδὲ—ἐπιζητεῖ ὁ Κύριος· νὰ ὑποκαταστήσῃ μετὰ τὴν πεποιθήσιν εἰς ἑαυτὸν». Αὕτη ἦτο πάντοτε ἡ τακτικὴ τοῦ Χριστοῦ, νὰ προσφέρῃ ἑαυτὸν ὡς ἀπάντησιν εἰς τὰς ἐρωτήσεις τῶν ἀνθρώπων καὶ πρὸς τελικὴν ἱκανοποίησιν πάσης ἀπαντήσεώς των. Ὅτε ὁ ὄχλος τῆς Γαλιλαίας εἶπε, «**πάντοτε δὲ ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον**»· «Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς»· εἶπε κριθῇ. Ὅτε ὁ λαὸς παραχθὲς ἔταλαν τεύετο μὴ γινώσκων ποῖαν νὰ λάβῃ ὁδὸν καὶ τί νὰ πιστεύσῃ, ἑαυτὸν ἐπρότεινε ὡς ἐλαστικὴν δι' αὐτοὺς καθοδηγὸν εἰκὼν, «Ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου». Ὅτε ὁ Θωμᾶς μεμπτικοῦν εἶπεν ὅτι δὲν ἐγίνωσκον (αὐτὸς καὶ οἱ συμμαθηταὶ του) τὴν πρὸς τὸν Πατέρα ἄγουσαν ὁδόν, Ἐκεῖνος εἶπεν, «Ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή». Ὅτε ὁ Φίλιππος εἶπεν, ὅτι αἱ καρδίαι τῶν μαθητῶν ἤθελον ἐπαναπαυθῇ, ἐάν διεβλεπον τὸν Πατέρα, «Ἐγὼ καὶ ὁ Πατήρ ἐν ἐσμέν» ἀπήντησεν. ἑαυτὸν πάντοτε προσέφερεν βρώσιν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων καὶ πρὸς πληρώσιν πάσης ἀνάγκης των. Ἀπαντῶν εἰς τὰ ὑποβαλλόμενα Αὐτῷ ἐρωτήματα καὶ τοὺς ἐκφραζομένους πόθους δὲν ἀπηύθη διδασκαλίαν τινά, ἀλλὰ προσέφερεν ἑαυτόν. **Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς οὐδέποτε ὑπῆρξε διδάσκαλος ἐφ' ἡμῶν πρὸς τὸν Ἰησοῦν**. Οἱ ἄλλοι διδάσκαλοι διετίλουν εἰς ἀπόστασιν καὶ ἐν τῇ σκιᾷ, καθόσον ἡ διδασκαλία των ἀπέβλεπεν ἀποκλειστικῶς τὴν διδασκομένην ἀλήθειαν, οὐχὶ δὲ τὸ πρόσωπον τοῦ διδασκάλου. Παντελῶς ὅμως διέφερε κατὰ τοῦτο ὁ Ἰησοῦς, ὅστις προσέφερον εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἑαυτὸν καὶ ὅχι ἀφηρημένην τινά ἀλήθειαν, «**Σὺ Χριστέ, τὸν ἔφετον ἡ ἀκρότης ἐν σοὶ οὐ μόνον ὅτι, μοι ἀναγκαῖον, ἀλλὰ καὶ ἐτι πλέον ἐδρίσκω**». Ἀλλ' ἄς μὴ λησμονῶμεν ὅτι τοῦτο διεκήρυξεν ὁ Χριστός, ὅτι ἐν Αὐτῷ δηλονότι ἐδρίσκομεν πᾶν ὅ,τι μᾶς ἀναγκαῖον διὰ τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον.

Οὕτω καὶ κατὰ τὴν μετὰ τῆς Μάρθας συνδιάλεξιν ταύτην ἑαυτὸν προτείνει ὁ Ἰησοῦς ὡς ἀπάντησιν εἰς τοὺς δισταγμούς καὶ τοὺς φόβους τῆς. «Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ Ζωή». Ἡ ἀνάστασις δὲν ἦτο ὑπόθεσις ἀπορῶσα τὸ μέλλον· ἐνεργεῖται ἐν Αὐτῷ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ. Δὲν παρίστατο ἀνάγκη νὰ παρακαλέσῃ ὁ Χριστὸς τὸν Πατέρα, οὔτε ἰδιαιτέραν τινά νὰ καταβάλῃ δι' αὐτὴν προσπάθειαν. Διότι δὲν λέγει «**ὕπισχνοῦμαι**» ἢ «**ἐπιδικῶ**» ἢ «**συντελῶ**» ἀλλ' «**εἰμι**» ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ Ζωή. Φρονῶ ὅτι ὁ Κύριος τοῦτο ἤθελε νὰ δώσῃ εἰς τὴν Μάρθαν νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι ὁ Λάζαρος μοιλονότι σωματικῶς κατέκειτο ἐν τῷ τάφῳ, οὐχ' ἦτον ἔζη, διότι εἶχε συνδεθῇ μετ' Αὐτοῦ. Δύο θεμελιώδεις διδασκαλίας περιλαμβάνονται εἰς τὴν φράσιν ταύτην. α') ὅτι ἡ ἀνάστασις δὲν εἶναι μέλλουσα, ἢ ἀνεσπῶσα καὶ β') ὅτι ἡ ἀνάστασις ὑπάρχει ἐν τῷ Χριστῷ. Πρὶν ἢ ὅμως ἀπασχοληθῶ μετὰ τὰς μεγάλας ταύτας ἀληθείας, αἱ ὁποῖαι ἀπὸ τοῦ ἐδαφίου τούτου προφανῶς ἀπορρέουσι προκρίνω νὰ συνεχίσω τὴν ἀνάπτυξιν, ἵνα ἐννοήσωμεν καλῶς πῶς τὰς ἀντιλαμβάνεται ὁ Χριστός.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΚΑΙ ΖΩΗ

Ὅμιλῶν ὁ Κύριος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ δὲν ἀρκεῖται νὰ εἴπῃ, ὅτι εἶνε ἡ ἀνάστασις· λέγει, ὅτι εἶνε ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ Ζωή. Ἐκ τῶν δύο δὲ τούτων ὅρων τῆς εἰναι ὁ πρότερος. Πρότερος κατὰ τὴν λογικὴν σειράν. Ὁ Γκοδὲ εἶχε δεχθῇ ἄλλοτε ὡς πρότερον ὅρον τὴν ἀνάστασιν, θεωρῶν αὐτὴν οἶονε τὸ μέσον, δι' οὗ εἰσάγονται οἱ ἄνθρωποι εἰς τὴν Ζωήν. Ἀλλ' εἰς νεωτέραν τῆς ἐρμηνείας τοῦ ἔκδοσιν, ἣν ἔχω ὑπ' ὄψιν, ἀναιρεῖ τὴν πρώτην τοῦ γνώμην καὶ υἱοθετεῖ τὴν ἀποψιν τοῦ ἐπισκόπου Γουεστοτ, καθ' ἡ Ζωὴ προηγείται τῆς ἀναστάσεως. Ἡ ἐκδοχὴ αὕτη φρονῶ ὅτι εἶναι ὁ ὀρθῶς ἔχουσα. Ἡ Ζωὴ εἶνε τὸ αἰτίον, αἰτιατὸν δὲ ἡ ἀνάστασις, καὶ ὅχι ἀντιστρόφως. Ὁ Ἰησοῦς δὲν εἶνε Ζωή, διότι εἶνε ἀνάστασις ἀλλ' εἶνε ἀνάστασις διότι εἶνε Ζωή. «Ἐν Αὐτῷ ζωὴ ἦν». Ἡ Ζωὴ ἦτο ὑπὸ τινά ἐποψιν τὸ δώρημα, τὸ ὁποῖον θὰ παρεῖχεν ἐρχόμενος ὁ Χριστός· ἦτο ἡ ἐν Χριστῷ ἐνοικοῦσα Ζωή, ἡ εἰς ἡμᾶς μὲν μεταδιδόμενη, ἀλλ' ἐν τῷ Χριστῷ ἀρχέγονος καὶ κατὰ φύσιν ὑπάρχουσα. Δὲν ἦτο ὁ Χριστὸς ρεῦμα, ἦτο πηγὴ. Ἀκριβῶς ὅπως ὁ Θεὸς ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως ἐδόθη καὶ τῷ Υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ. Ἦτο ζωὴ αὐτογενής, ἀδημιουργητος, αὐθύπαρκτος, ἀτελευτήτος. Καὶ τὴν ζωὴν ταύτην εἶχεν ὁ Χριστὸς τὴν δύναμιν νὰ μεταδίδῃ διότι ἦτο κάτοχος αὐτῆς, ἡ δὲ ὑπ' Αὐτοῦ μεταδιδόμενη ζωὴ ἦτο ὁμοία τῇ ἰδίᾳ Αὐτοῦ ζωῇ.

Ζωὴν δύνανται νὰ μεταδίδωσι καὶ οἱ ἄνθρωποι ἡ μία γενεὰ γεννᾷ τὴν ἄλλην. Ἡ ζωὴ ὅμως αὕτη ἡ μεταδιδόμενη ὑπὸ τῶν γονέων εἰς τὰ τέκνα εἶνε ζωὴ θνητὴ, πρόσκαιρος, φθαρτὴ, ἀμαρτωλός. «Τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σὰρξ ἐστίν»· Ἀλλ' ἡ ὑπὸ

του Χριστού διδομένην ζωή εἶνε ὁμοία πρὸς τὴν ἰδίαν Αὐτοῦ ζωὴν, εἶναι ζωὴ αἰώνιος, **«ἐγὼ ζωὴ αἰώνιον διδωμεν αὐτοῖς καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα»**. Εἶνε ζωὴ, ἡ ὁποία, ὥς λέγει ὁ Δρ Δοδς, μετρεῖται μὲ τὸν κανόνα τοῦ βάρους, καὶ ὄχι μὲ τὸν τῆς χρονικῆς διαρκείας. Εἶνε ἡ θεία ζωὴ, ἡ ζωὴ Αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ ψυχῇ. Εἶνε ἡ ζωὴ, καθ' ἣν ζῇ ἐν ἡμῖν ὁ Χριστός. **«Ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν μοι Χριστός»**. Αὕτη εἶνε ἡ ζωὴ, ἡ ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ διδομένη καὶ εἶνε ἀπόκρημα ἐνεστώσ, καὶ ὄχι μέλλον ἀδύσημα, ἀπεριχρήνη ἐνταῦθα καὶ ἐν τῷ νῦν παρόντι εἰς τοὺς πιστεύοντας. Εἶνε μὴ πὼς πολὺ τολμηρόν, εἰν εἰπόμεν, ὅτι πολλοὶ ἐξ ἡμῶν, πλείους Ἰσως, ἀπολαύουσιν ἐν τῇ παρούσῃ οἰκονομίᾳ τὴν αἰώνιον ζωὴν; Ἐχομεν πλήρη συναίσθησιν τῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ κοινωνίας ἡμῶν. Ἀπολαύομεν τὴν παρουσίαν τοῦ Χριστοῦ ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν. Ἐχομεν τὸν Υἱόν, ἄρα ἔχομεν τὴν Ζωὴν.

Τὸ μᾶλλον ἀξιοσημεῖωτον εἶνε, ὅτι ἡ ζωὴ εἶνε ἀπροσπέλαστος εἰς τὸν θάνατον. **«Ὁ θάνατος εἶναι ἀνίκανος νὰ τὴν ἐγγίῃ»**. Ὁ θάνατος ἔχει τόσην σχέσιν μὲ τὴν ζωὴν ταύτην. ὅσων ἔχει καὶ μὲ τὴν ζωὴν Αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ. **Εἶνε ζωὴ θεία καὶ ἐπομένως ἀπαραλλήλητος θανάτου**. Ἡ διττὴ αὕτη ἀπομὴς ἐκφέρεται ὑπ' Αὐτοῦ τοῦ Κυρίου **«ἐγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα»**. Ἡ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀντίληψις τοῦ Χριστοῦ εἶνε αὕτη. Ἡ ἰδέα τῆς Ἀθανάσιος περιλαμβάνεται ἐν τῇ ἰδέᾳ τῆς ζωῆς. Ἡ ζωὴ εἶνε χορμα ἐνεστώσ, ἡ δὲ ἐξαικολούθησις αὐτῆς εἶνε φυσικὴ συνέπεια. Διὰ τοῦτο λέγει ἐνταῦθα **«Ἐγὼ εἰμι ἡ Ἀνάστασις καὶ ἡ Ζωὴ»**. Τὴν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διδομένην ζωὴν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἡ ἀνάστασις υποχρεωτικῶς ἀνάστασις ἀμεσος καὶ ὄχι ἀφροστώσ, ὥς ἐδόξαζεν ἡ Μάρθα. Τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνεκαλεῖτο ὁ Λάζαρος ὑπὸ τοῦ Κυρίου εἰς τὴν ἐπίγειον ζωὴν, ἔζη ἐνδόξως καὶ μακαρίως ἐν τῷ Θεῷ, καίτοι τὸ σῶμα τὸν κατέχειτο ἐν τῷ τάφῳ, διὰ τὸν λόγον ὅτι προῦποδεχθεὶς τὸν Χριστὸν ἐν τῇ ψυχῇ τὸν εἶχε γίνε μετοχος τῆς ζωῆς, τῆς αἰώνιου ζωῆς. Ἀμαχαλὼν ὁ Ἰησοῦς τὸν Λάζαρον εἰς τὴν ἐπίγειον ζωὴν δὲν ἐπαγέρειν εἰς τὴν ζωὴν ὑπαρξὲν παύσασαν νὰ ὑπάρξῃ, ἀλλ' ἐφάνερων εἰς τὴν Μάρθαν, ὅτι οἱ πέραν τοῦ τάφου γενόμενοι, ἐκεῖνοι δηλονότι, τοὺς ὁποίους ὀνομάζομεν νεκροὺς καὶ ἀποθανόντας, διατελοῦσι ζῶντες. Ἐπομένως καὶ ὁ Λάζαρος πέραν τοῦ τάφου γενόμενος ἔζη ἀπολαύων τὴν ἀνιστάμενην ζωὴν. Ἡ αἰώνιος συναπάγεται τὴν ἰδέαν τῆς ἀναστάσεως, ἡ τις εἶνε πρᾶξις ἐνεστώσα καὶ ἀμεσος. **«Ἐγὼ εἰμι ἡ Ἀνάστασις καὶ ἡ Ζωὴ»**.

Ἡ ΚΑΤΑΡΓΗΣΙΣ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

Ὁ συνεχὴς ὁ Κύριος ἡμῶν τὸν λόγον προβαίνει ἐν τῷ ἐπομένῳ ἐδαφίῳ νὰ ἐφαρμόσῃ τὴν ἀλήθειαν ταύτην εἰς τὰ ἀφορῶντα τὸν ἄνθρωπον. Διαλεγόμε-

νος περὶ τοῦ θανάτου, τὸν ἐξετάζει ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἀληθείας, ὅτι Αὐτὸς εἶναι ἡ Ἀνάστασις καὶ ἡ Ζωὴ. Δὲν εἶνε ἡ ὑπερβολὴ εἰν εἰπόμεν, ὅτι τὸν καταργεῖ. Ὅχι, δὲν κατήργησε τὸν θάνατον τοῦτον (τὸν σωματικόν), ὅστις εἶνε ἀπλῶς ἡ διάλυσις τῆς γῆνης ὑποστάσεώς μας, καὶ ὁ ὁποῖος ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐπαύσε νὰ ἔχῃ τὴν εἰδικὴν καὶ φρικαλεάν ἐκείνην ὄψιν, ὑπὸ τὴν ὁποίαν τὸν ἀντελαμβάνοντο οἱ ἄνθρωποι. Ἀκούσατε τοὺς λόγους τοῦ. **«Ὁπιστεύων εἰς ἐμὲ κὼν ἀποθάνῃ ζήσεται»**. Εἰς τὸ πρῶτον τοῦτο μέρος τῆς φράσεως ἔχει κατὰ νοῦν τὸν Λάζαρον, τοῦτέστι τὸν ἀποθανόντα Λάζαρον, διότι ἀποθανόντα τὸν ἔλεγον οἱ ἄνθρωποι. Ὁ Λάζαρος ὁμοῦς πιστεύσας εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἐνωθεὶς οὐσιαστικῶς μετ' Αὐτοῦ, εἶχεν ἀποκτήσει τὴν αἰώνιον τοῦ Χριστοῦ ζωὴν, καὶ κατὰ συνέπειαν ὁ θάνατος δὲν εἶχε τὴν δύναμιν νὰ τὸν θίξῃ διὰ τοῦτο εἶπε **«κὼν ἀποθάνῃ ζήσεται»**. Μολονότι δὲ τὸν Λάζαρον εἶχεν ἰδίως ὑπ' ὄψει ὁ Κύριος, οὐχ' ἦτον ἐκθετεὶ τὴν ἀλήθειαν ὑπὸ τύπον γενικὸν καὶ καθολικόν τοῦτο ἀποδεικνύει ἡ χορὴς τοῦ μελλόντος χρόνου **«ζήσεται»**. Ἀς μὴ ὑποτεθῇ δέ, ὅτι ἡ διὰ τοῦ **«ζήσεται»** ἐκφερομένη μελλοντικὴ ἐννοία ἀναφέρεται εἰς ἐποχὴν λίαν μεμακρυσμένην, ὥς νὰ ὑφίστατο μακρὸν χρονικὸν διάστημα μεταξὺ τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναβιώσεως. Ἡ ἀναβίωσις ἐκφέρεται μελλοντικῶς καὶ μὴ ὑποθετικὸν σχηματισμόν. Δὲν θὰ παραβιάσῃ τὴν ἐννοίαν τῆς προτάσεως παραφραζὼν αὐτὴν οὕτως, **«ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, κὼν ἀποθάνῃ, θὰ ἐξακολούθησῃ νὰ ζῇ»**. Ἡ ζωὴ τὴν ὁποίαν τῷ ἔδωκεν ὁ Χριστός εἶνε ζωὴ ἀθάνατος καὶ ἀνίκητος ἀπρόσβλητος εἰς τὸν θάνατον. Ὅτι νὰ ὁποῖος ὁ νόμος ἐκτελεσθῇ πρὸς τοὺς πιστεύοντας προσθέτει καὶ ταῦτα, **«ὁ δὲ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα»**. Εἰς τὸ πρῶτον μέρος τῆς φράσεως, ὁ Κύριος καὶ διάνοιαν εἶχε τὸν ἀποθανόντα Λάζαρον, ἐνταῦθα δὲ ἐκείνους, οἵτινες τὸν ἠγάπησαν καὶ ἐπίστευσαν εἰς Αὐτόν, καὶ οἵτινες ἔκωκισέτη. Διὰ τοῦτο τῆς φράσεως μὲς παρηγορεῖ διὰ τοῦτο προσφιλῶς μας νεκρούς, τοὺς περιλειπομένους, λέγων, **«οὐ μὴ ἀποθάνῃτε εἰς τὸν αἰῶνα»**. Ἐπαναλαμβάνει καὶ λέγει, ὅτι διὰ τοῦτων δὲν θῆλει νὰ εἰπῇ, ὅτι δὲν θὰ τεματισθῇ ἡ φιλότης μας ἐπὶ τῇ ἐν τῇ φηροφίᾳ ψυχῆς καὶ σώματος δὲν θὰ διαλυθῇ. Διότι τὸσόν τοὺς πιστεύοντας εἰς Χριστὸν ὅσον καὶ τοὺς μὴ πιστεύοντας ἀναμένει κἀκεῖνον τάφος. Ὑπάρχει ἐκείνην ἡμέραν, καθ' ἣν οἱ βλέποντες διὰ θυρίδων θὰ μαυρωθῶσι, καὶ αἱ θύραι θὰ κλειθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. Ἐρχεται καιρὸς, ὅτι ἡ θάσις μὴ θὰ κενωθῇ καὶ θὰ ἐγκαταλείψομεν τὰς οἰκογενειακάς μας ἐστίας. **Ἀλλὰ δὲν θὰ ἀποθάνομεν. Ὁ θάνατος δὲν εἶναι τὸ τέλος μας. Ὁ τάφος καὶ ἡ μακροχρόνιος πηδὸν εἶναι τὸ πέρας. Οὐδέποτε θὰ ἀποθάνομεν**. Ἐχομεν ζωὴν ἐν αὐτοῖς, ἐφ' ἧς οὐδὲν ὁ θάνατος ἰσχύει. Ὁ θάνατος εἶναι τὸ μέρος, δι' οὗ ἡ ζωὴ ἀναθάλλεται ἀναπτυσσομένη ἡσυχαστικῶς τελειοτέρα καὶ λαμπρότερα, παρ' ὅσον δυνατόι ποτε γὰ ὑπάρξῃ ἐπὶ τῆς γῆς. **Οὐδεμίαν δοσοληψίαν ἔχομεν μὲ τὸν θάνατον**. Κληρὸς μὲς εἶνε ἡ ζωὴ καὶ ὄχι ὁ θάνατος. Καὶ αὕτη δὲ ἡ κατὰ φύσιν τελειότης δὲν εἶνε θάνατος ὑπὸ τὴν φοβερὰν καὶ τρομακτικὴν ἐννοίαν τῆς λέξεως. Ὁ θάνατος εἶναι ποσότητα τῆς ἁμαρτίας ἀπὸ τὸν θάνατον δὲ τῆς τραγικῆς ταύτης ἐννοίας ὁ πιστεύων ἠλευθερώθη διὰ παντός, **Ὁ θάνατος ε-**

παυσε να ἐμπνέη φόβον, ἀπέβη κατὰ τὸν ἀπόστολον Παῦλον ἡμέτερος καὶ φίλος. *Εἶνε ἡ πύλη ἡ εἰσάγουσα ἡμᾶς εἰς τὸ φῶς τὸ αἰώνιον καὶ τὴν εὐφροσύνην, χωρὶς τῆς μεσολαβήσεως παύσεως τῆς ὑπάρξεως καὶ διακοπῆς τῆς συνειδήτου ζωῆς.* Ἡ ζωὴ ῥέει, τοῦ ρεῖθρου καθισταμένου ἐφεξῆς ἀδοξότερου καὶ ἀφθονωτέρου. «*Ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα*» «*Ποῦ σου, θάνατε τὸ κέντρον; Ποῦ σου ἤδη τὸ νίκος;*» «*Τῷ Θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νίκος διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.*» Α' Κορ. ιε' 55-57.

Αἱ δύο λοιπὸν θαυμασταὶ ἀλήθειαι, αἱ ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἐξαγγελόμεναι ἐνταῦθα εἶνε αὗται· ὅτι ἡ ἀνάστασις εἶνε ἐνεστώσα, ὅχι μέλλουσα, καὶ ὅτι ὑπάρχει ἐν Χριστῷ. Ἐντεῦθεν δὲν ἐπεται ὅτι ἀναρεῖται ἡ ἐσχάτη ἐκείνη ἡμέρα, καθ' ἣν πᾶσαι αἱ ψυχαὶ θὰ ἐπεκδυθῶσι τὸ οὐράνιον αὐτῶν κατοικητήριον». Β' Κορ. ε, 2. Ἀλλ' ἡ μετὰ τὸν θάνατον ἀναβίωσις, ἣτις εἶνε τὸ προέχον ζήτημα, *εἶνε ὑπόθεσις τοῦ ἐνεστώτος καιροῦ καὶ ἄμεσος.* Ἰδιαιτέραν μοῖ προὔξηνσαν ἐντύπωσιν τὸ γεγονός, ὅτι ὅσον ἡλικιωτο ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, τόσον ἐπὶ μᾶλλον ἐξῆρε τὴν ἀλήθειαν τῆς ἀμέσου μετὰ θάνατον ἀναβιώσεως. «*Ὅτε ἔγραφε τὰς πρώτας αὐτοῦ ἐπιστολὰς περισσοτέρως εἰσηγγίτο τὴν τελικὴν (ἐσχάτην) ἀνάστασιν ἐπιηρεαζόμενος ζωηρῶς ἀπὸ τὴν πρόσφατον ἐπὶ ραββινικὴν του ἐκπαίδευσιν, βραδύτερον δὲ μὲν τόσον παγίως ἐδραιώθη ἐν αὐτῷ ἡ ἰδέα τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς του, ὥστε τὸν θάνατόν του θεωρεῖ ἀποθημίαν καὶ ἔνωσιν μετὰ τοῦ Χριστοῦ. ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι*» Φιλ. α, 23. Ἐγίνωσκον, ὅτι ἡ ζωὴ του ἦτο ἀπροσπέλαστος εἰς τὸν θάνατον διότι «*ἐκρηπνύται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ*» Κολ. γ, 3. Ταύτην δὲ τὴν ἀλήθειαν μᾶς διδάσκει ὁ Χριστὸς ἐνταῦθα. Ἡ ἐννοία τῆς ἀναστάσεως καὶ τῆς ἀθανασίας περιλαμβάνεται ἐν αὐτῇ τῇ ἀννοίᾳ τῆς ζωῆς. *Δὲν ὑπάρχει χάσμα οὔτε διακοπὴ τῆς ζωῆς. Ὁ ἄδης οὐδεμίαν ἐξουσίαν ἔχει ἐπὶ ἐκείνων, οἵτινες ἔλαβον ζωὴν παρὰ τοῦ Χριστοῦ.* Ἡ ζωὴ καθισταμένη ἐφεξῆς ἀφθονωτέρα καὶ βαθύτερα καὶ πλατυτέρα. Τὴν ἀλήθειαν ταύτην, «*ὁ πιστεύων, εἰς ἐμὲ, κὴν ἀποθάνῃ, ζήσεται*», ἥς ἐμπεδώσωμεν εἰς τὰς πολυπενθεῖς ἡμῶν καρδίας ἐμφαιδρυνόμενοι «*χαρὰ ἀνεκλήρωτο καὶ διδοξασμένη*».

Ἡ δευτέρα ἀλήθεια εἶνε αὕτη, ὅτι ἡ *Ἀνάστασις καὶ ἡ Ζωὴ ὑπάρχουσιν ἐν Χριστῷ.* «*Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα.*» Ἐκεῖνος εἶνε ὁ Ταμιού· καὶ ὁ Χορὶ τῆς ζωῆς. Μόνον διὰ τῆς μετὰ αὐτοῦ ἐνώσεως ἔκγονοι οἱ ἄνθρωποι ὑπὲρ τὴν ἐξουσίαν τοῦ θανάτου.

Εἶνε ἀλήθεια ἀναμφισβήτητος, ὅτι καὶ αὐτὰ τὰ ψυχία τῆς ἡθικῆς καὶ πνευματικῆς ζωῆς, τὰ ὅποια κέκτηται πᾶσα ψυχὴ, —διότι δὲν ὑπάρχει ψυχὴ στερουμένη τοιούτων—πηγάσκουσιν ἀπὸ τὸν Χριστόν. Ἐκεῖνος εἶνε τὸ φῶς «*ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον*». Ἰω. α, 9. Ἐκεῖνος ἐναπέθηκε τὴν αἰωνιότητα εἰς τὴν καρδίαν ἐκάστου ἀνθρώπου. Πᾶς δὲ ὁ καὶ σπινθήρος ἀξιοθελῆς τῆς θείας ταύτης ζωῆς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ καταστραφῇ. Ἀλλ' ἡ εὐσυνείδητος πίστις εἰς τὸν Χριστόν καὶ ἡ πραγματικὴ μετ' αὐτοῦ ἔνωσις καθιστῶσι τὴν αἰώνιον ζωὴν πλήρη, τελείαν καὶ μακαρίαν, ἐξοστρακίζουσι τὸν θάνατον, καὶ ἀπεργάζονται τὴν ἀνάστασιν, χρῆμα τοῦ παρόντος καιροῦ καὶ χαρμόσυνον. «*Ὁ ζῶν*

καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα». Ἡ προσωπικὴ αὕτη σχέσις μετὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ ψυχῆς εἶνε ἡ ἐγγύησις τῆς ἀθανασίας, ἣτις ἐπιβεβαιούται καὶ ἐξάιρεται ἐν τῇ ἁγίᾳ Γραφῇ «*Εγὼ εἰμι ὁ Θεός, Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ*». Ἡ προσωπικὴ αὕτη σχέσις ὑπῆρξε τὸ θεμέλιον τῆς πίστεως καθ' ὅλας τὰς γενεάς. «*Ὁ Θεὸς οὐδέποτε ἐγκαταλείπει τοὺς φίλους Του.*» «*Οὐκ ἔστιν ὁ Θεός, Θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων*». Κατὰ τὸν αὐτὸν ἀκριβῶς τρόπον ἡ ζωσα μετὰ τοῦ Χριστοῦ ἔνωσις εἶνε ἡ ἐγγύησις τῆς ζωῆς. «*Ὅσοι μένομεν ἐν Αὐτῷ, τόσον ἀγαπῶμεν Αὐτόν, καὶ προσδεχόμεθα Αὐτόν εἰς τὰς ψυχὰς ἡμῶν, οὐδεμίαν δοκιμάζοντες ἀνησυχίαν, ἀλλ' ἔχοντες πεποίθησιν εἰς τὸν λέγοντα, «οὐχ' ἀρπάσσει τις ἡμᾶς ἐκ τῆς χειρὸς μου».*»

«*Πιστεύεις τοῦτο;*» Ἠρώτησε τὴν Μάρθαν ὁ Ἰησοῦς. Ἡ ἐρώτησις τὴν ὑπέβαλεν εἰς δοκιμασίαν. Ἡ Μάρθα δὲν ἀπήντησεν δι' ἐνὸς ἁπλοῦ «*ναί*». Ἀγνοῶ ἂν κατενόησε τὰ ὑπὸ τοῦ Κυρίου λεχθέντα. Ἀγνοῶ ἂν ἐνεβάθυνεν εἰς τὴν ἐννοίαν τῆς περὶ Ἀναστάσεως καὶ Ζωῆς διδασκαλίας. Εἰς τὴν ἀπάντησίν τῆς ἀναγνωρίζω, ὅτι δὲν ἀντελήφθη ἐξ ὁλοκλήρου τὰ λεχθέντα, ἅτινα δι' αὐτὴν ἦσαν ἀκόμη μυστήρια. Ἀπαντῶσα εἰς τὸν Χριστόν δὲν λέγει, «*ναί, Κύριε, πιστεύω*», ἀλλὰ «*ναί, Κύριε, ἐγὼ πεπίστευκα, ὅτι Σὺ ὁ Χριστὸς, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος*». Εἰμαι πεπεισμένη λέγει—ὅτι Σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ μέλλων νὰ ἀνασυνδέσῃ τοὺς ἀνθρώπους μετὰ τοῦ Θεοῦ. Δὲν κατενόησε μὲν ἡ Μάρθα τοὺς λόγους τοῦ Χριστοῦ καθολοκληρίαν, εἶχε ὅμως ἀπεριόριστον εἰς τὸν Λαλοῦντα πίστην. Δὲν ἀντελήφθη τὴν θαυμασίαν ταύτην ἀποκάλυψιν καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν, ἀλλ' εἶχε τεποίησιν εἰς Αὐτόν. «*Πιστεύεις τοῦτο;*» Τὴν ἐρωτᾷ καὶ ἡ ἀπάντησις ἦτο «*πιστεύω εἰς Σέ.*» Ἀπάντησις ἔξοχος καὶ ἐπαρκεστάτη. «*Ἐρχομεν καὶ ἡμεῖς τοιαύτην πίστιν;*» Ἐρωτᾷ καὶ ἡμᾶς ὁ Χριστός, «*πιστεύεις τοῦτο;*» Πιθανὸν νὰ ὑπολειπώμεθα καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν κατανόησιν πολλῶν πραγμάτων. Ὑπάρχουσι προβλήματα καὶ μυστήρια, τὰ ὅποια ἀδυνατοῦμεν νὰ ἐξηγήσωμεν. Πόσα ἔρωτήματα θὰ εἴχομεν νὰ ὑποβάλωμεν καὶ ἡμεῖς περὶ τοῦ θανάτου καὶ τοῦ Ἐπέκεινα! Αὕτη ἡ εὐρεία διδάσκει καὶ κυκλοφορία τῶν βιβλίων, ἀπὸ τὰ ὅποια περιμένομεν νὰ φωτισθῶμεν, μαρτυρεῖ πόσον ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες διψῶσι τὰ νάματα τῆς γνώσεως. Ἀλλ' ἐὰν δὲν δυνάμεθα, νὰ γινώσκωμεν τὸν Χριστόν. Γινώσκωμεν τὴν ἀγάπην Του, τὴν χάριν Του, τὸ κράτος Του. Γινώσκωμεν ὅτι εἶνε Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἀναδειχθεὶς τοιοῦτος διὰ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως Του. Ἀποκρινόμενοι ὅθεν εἰς τὴν ἐρώτησίν Του, «*πιστεύεις τοῦτο;*» δυνάμεθα ὡς ἡ Μάρθα νὰ ἀπαντήσωμεν, «*ναί, κύριε, πιστεύω εἰς Σέ*», καὶ νὰ σταματήσωμεν ἐνταῦθα γαλήνιοι καὶ πλήρεις ἀπὸ πεποίθησιν καὶ μακαρίαν ἐλπίδα.

Μικρὰ εἶνε ἡ γνώσις μας διὰ τὴν ζωὴν ἐκείνην, καὶ ἀμυδρὸς ὁ ὀφθαλμὸς τῆς πίστεως συνάμα. Ἀφοῦ ὅμως θὰ μένωμεν πλησίον εἰς τὴν Κρήνην, τὴν βρῦσαν γνῶσιν καὶ φῶς, εἰν' ἀρεκτόν τὸ

Ἰακώβ

Ἐκ τοῦ περιφύμου βιβλίου «THE LORD OF LIFE AND DEATH» ἦτοι «Ὁ Κύριος τῆς Ζωῆς καὶ τοῦ Θανάτου» μεταφρασθέντος ὑπὸ Κ. Α. Βλάμου Οἰκιοῦ μου.

ΕΥΑΓ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ ΔΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ & ΑΡΑΒ. ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟΝ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟ ΚΟΡΑΝΙΟΝ

Τὰ Εὐαγγέλια ἀναγράφουσι δύο σχετικὰ θαύματα ἐπιτελεσθέντα καὶ τὰ δύο εἰς τὴν Δεκάπολιν. Εἰς τὸ ἐν ἐκ τούτων ἐχώρτασαν «ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων» ἀπὸ «πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας». Εἰς δὲ τὸ δεύτερον ἐχώρτασαν «...τετρακισχίλιοι ἄνδρες χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων» ἀπὸ «ἅπτα ἄρτους καὶ ὀλίγα ἰχθύδια».

Δὲν γνωρίζομεν ἐὰν ἔχωσι σχέσιν τὰ «τὸ ψάρι καὶ οἱ ἄρτοι» τοῦ Κορανίου πρὸς «τὰ ψάρια καὶ τοὺς ἄρτους» τοῦ Εὐαγγελίου. Ἀλλὰ «τὸ θαυματουργὸν ψάρι» τοῦ Κορανίου, μᾶς ὑπενθυμίζει μίαν Χριστιανικὴν ἀρχαιολογικὴν παράδοσιν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ λέξις, «ἰχθύς» παριότανει:

Ι (Ἰησοῦν), Χ (Χριστόν), Θ (Θεοῦ), Υ (Υἱόν), Σ (Σωτήρα).

Μεθ' ὅλα ὅμως ταῦτα τὸ Κοράνιον δογματίζει, ὅτι ὁ Ἰησοῦς, ὁ υἱὸς τῆς Μαριὰμ «εἶνε ἀπλοῦς δούλος» τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅτι τὸ ἔργον του ἦτο ἀτελές, ἐμελλε δὲ νὰ τὸ συντελέσῃ ὁ «Παράκλητος». Γνωσταί αἱ ἱστορικαὶ συνθήκαι ὑπὸ τὰς ὁποίας ὁ Χριστὸς μὲ δάκρυα συγκινήσεως εἶπεν εἰς τοὺς ὁπαδοὺς αὐτοῦ: «ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλητος ὃν ἐγὼ πέμψω ἡμῖν παρὰ τοῦ πατρὸς, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ».

Ὁ «παράκλητος» τοῦ Εὐαγγελίου, κατὰ τοὺς Μουσουλμάνους, εἶνε αὐτὸς οὗτος ὁ Μωάμεθ. «Ὁ Ἰησοῦς, υἱὸς τῆς Μαριὰμ εἶπε πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. «Ὡ υἱοὶ Ἰσραὴλ! ἐγὼ εἰμι Ἀπόστολος τοῦ Θεοῦ πεμφθεὶς πρὸς ὑμᾶς, ὅπως κυρώσω τὴν πρὸ ἐμοῦ ἀποσταλῆσαν Πεντάτευχον καὶ εὐαγγελίσωμαι ὑμῖν τὴν ἐλευσίαν ἐτέρου Ἀποστόλου, μετ' ἐμέ, σὺ τὸ ὄνομα Ἀχμέτ». Ἀλλὰ καὶ μήπως ὁ Φοῶξ Μοντανός, πρῶτον ἱερεὺς τῆς Φρυγίας θεᾶς Κυβέλης, 460 ἔτη πρὸ τοῦ Μωάμεθ, δὲν ἐκήρυττεν ἑαυτὸν ὡς τὸν «παράκλητον», τὸν μέλλοντα νὰ συντελέσῃ τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τῶν ὁπαδῶν του ὡς προφήτης θεοπνευστος; (ἀπὸ τοῦ 150 περίπου μ. Χ.). Ἡ ἱστορία ἀντιγράφει ἑαυτήν καὶ πόσους πελεκισμοὺς καὶ μεταμορφώσεις, ἵνα μὴ εἰπωμεν ἀντιγραφὰς καὶ μετεμψυχώσεις ὑφίσταται ἡ ἱστορικὴ ἀλήθεια;

Ε'. **Αἱ τελευταὶ ἡμέραι τοῦ Ἰησοῦ.**— Τὸ Κοράνιον δὲν παραδέχεται τὰ πάθη τοῦ Ἰ. Χριστοῦ. Ναι μὲν λέγει εἰς ἐδάφιον 34 τοῦ Κεφ. ΙΘ'. «Εἰρήνη ἐπ' ἐμοῦ κατὰ τὴν γέννησιν, τὸν θάνατον καὶ τὴν ἀνάστασίν μου». Ἀλλὰ τὸ ἴδιον Κοράνιον λέγει τὰ ἑξῆς, ἔχοντα ἄμεσον τὴν σχέσιν πρὸς τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ Ἰησοῦ ἐπὶ τῆς γῆς: «Οἱ Ἑβραῖοι ἐπενόησαν δολιεύματα κατὰ τοῦ Ἰησοῦ καὶ ὁ Θεὸς ἐπενόησε τοιαῦτα κατ' αὐτῶν. Ὁ Θεός, βεβαίως, εἶνε εὐφρόνesteros». «Καὶ ἐν τῇ ἀπιστίᾳ αὐτῶν, λέγει ἄλλου τὸ Κοράνιον, (οἱ Ἑβραῖοι) ἐσυκοφάντησαν τὴν Μαριὰμ. Καὶ εἶπον ἡμεῖς ἐφονεύσαμεν τὸν Μεσσίαν Ἰησοῦν, υἱὸν τῆς Μαριὰμ, τὸν Ἀπόστολον τοῦ Θεοῦ. Οὐχί, δὲν ἐφόνευσαν, δὲν ἐσταύρωσαν αὐτόν, ἀλλ' ἕτερόν τινα ὅμοιον αὐτῷ· οἱ δὲ συζητήσαντες ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἔμειναν αὐτοὶ

οἱ ἴδιοι ἐν τῇ ἀμφιβολίᾳ· δὲν ἦσαν βέβαιοι περὶ τούτου, ἀλλὰ κατ' εἰκασίαν. Ἀληθῶς οὗτοι δὲν ἐφόνευσαν αὐτόν, ἀλλ' ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἰσχύϊ καὶ σοφίᾳ αὐτοῦ, μετεκαλέσατο αὐτόν». Καὶ ἀλλαχοῦ: «Ἐγὼ δὲν ἐδίδαξα αὐτοὺς, λέγει ὁ υἱὸς τῆς Μαριὰμ, ἢ τὰς ἐντολάς σου. Λατρεύετε τὸν Θεόν, τὸν Κύριον ἀμοῦν τε καὶ ὑμῶν. Ἐνόσω διέμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἡδυνάμην νὰ μαρτυρήσω κατ' αὐτῶν· νῦν ὅμως ἀνεκλήθη παρὰ σοῦ, σὺ αὐτὸς ἐώρας τὰ πάντα καὶ εἰ μάρτυς πάντων».

Τὰ ἐδάφια ταῦτα εἶνε σαφέστατα καὶ δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην διασαφηνίσκος καὶ ἐπεξηγήσεως. Ὁ Ἰ. Χριστὸς, διατυπῶν τὸ Κοράνιον, δὲν ἐφονεύθη, δὲν ἐσταυρώθη, δὲν ἐπάθεν, ἀλλ' ὁ Θεὸς «ἐν τῇ ἰσχύϊ καὶ σοφίᾳ αὐτοῦ», «μετεκαλέσατο αὐτόν», τὸν προσέλαβε δὴλ. πλησίον του εἰς οὐρανοὺς. Τα λεγόμενα, ἐπομένως, γραφόμενα καὶ διαδιδόμενα περὶ τοῦ πάθους Αὐτοῦ ἐν γένει εἶνε δολιεύματα, σκόπιμοι ἐπινοήσεις· εἶνε καθαρὰ συκοφαντία. Ὁ δὲ φονευθεὶς καὶ μεταξὺ δύο ληστῶν ἐπὶ σταυροῦ καρφωθείς εἶνε «ὅμοιος τῷ Ἰησοῦ». Οὗτος ὀνομάζεται, κατὰ τοὺς Σχολιαστὰς τοῦ Κορανίου, Ἀσσιούγ καὶ ἦτο ἀρχираββίνος. Ἐσταυρώθη δὲ οὗτος, ἀποφάσει τοῦ τότε βασιλέως Ἡρόδου καὶ τῶν ἀρχираββίνων, τὴν 15 Ἀπριλίου, ἀντιστοιχοῦντος πρὸς τὴν 29 τοῦ Κοπτικοῦ μηνὸς Μπαρμαχάτ. Ἦτο ἡμέρα Παρασκευῆ καὶ ὥρα τρίτη μ. μ., σκότος δ' ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἐπὶ τρεῖς συνεχεῖς ἡμέρας, ὡς καὶ σεισμός.

Τὸ δὲ ἄλλο ἐδάφιον, εἰς τὸ ὁποῖον γίνεται λόγος περὶ γεννήσεως, θανάτου καὶ ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ «εἰρήνη ἔσται ἐπ' ἐμοῦ κατὰ τὴν γέννησιν, τὸν θάνατον καὶ τὴν ἀνάστασίν μου», σκοπεῖ ν' ἀποδείξῃ, ὅτι οὗτος ἦτο «ἀπλοῦς δούλος τοῦ Θεοῦ», τοῦ ὁποίου ἡ ζωὴ εἶνε εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεός, κατὰ τὸ Κοράνιον, θὰ ἐξαφανίσῃ πάντας, ἵνα ἀκολουθήσῃ ἀναστήσῃ αὐτούς. Καὶ ὁ «μετακληθεὶς» καὶ «ἀνακληθεὶς» εἰς οὐρανοὺς Ἰησοῦς, ὀφείλει καὶ αὐτὸς πράγματι ν' ἀποθάνῃ πρὸ τῆς ἡμέρας τῆς κρίσεως!

Ἀνανεφαλαίωσιν τῶν ὅσα σχεδὸν εἶδομεν προηγουμένως περὶ τοῦ προσώπου τοῦ Ἰησοῦ, περιέχει τὸ ἐδάφιον 169 τοῦ Δ'. Κεφ. τοῦ Κορανίου, τὸ ὁποῖον ἐπιγράφεται «αἱ γυναῖκες»:

«Ὡ ὁπαδοὶ τῶν Γραφῶν! Μὴ ὑπερτιδᾶτε τὰ ὄρια τῆς θεησείας ὑμῶν, μὴ ἀποδίδετε τῷ Θεῷ ἡ τὴν ἀλήθειαν μόνην. Ὁ Μεσσίας Ἰησοῦς, υἱὸς τῆς Μαριὰμ, εἶνε Ἀπόστολος τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ Λόγος αὐτοῦ ὃν ἀπέστειλε τῇ Μαριὰμ, εἶνε Πνεῦμα παρ' αὐτοῦ προσερχόμενον. Πιστεύετε ὅθεν εἰς τὸν Θεόν καὶ εἰς τὸν Ἀπόστολον αὐτοῦ, καὶ μὴ λέγετε ὅτι ὑπάρχει Τριάς. Παύσατε λέγοντες τοῦτο καὶ θὰ ὠφεληθῆτε, καθότι εἰς μόνον εἶνε ὁ Θεός. Δεδοξασμένον εἴη τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, οὗτος δὲν ἔχει υἱόν. Τὰ ἐν οὐρανοῖς ἄνω καὶ τὰ ἐν τῇ γῇ κάτω εἰς αὐτὸν ἀνῆκουσι μόνον. Ἡ προστασία αὐτοῦ εἶνε ἐπαρκής».

Ἐδγένιος Μιχαηλίδης

Δωρ Θεολογίας καὶ Ἀραβ. Φιλολογίας

(Καθηγητής.)

(Ἐκ τοῦ Ἐκκλ. Φάρου Ἀλεξανδρείας)

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΑΠΙΣΜΟΥ

Ὁ Πάπας ἀκολουθεῖ τὴν πορείαν τῶν προκατόχων του. Δὲν παρεκκλίνει οὐδὲ κατὰ κεραίαν τῶν παραδόσεων τοῦ παρελθόντος. Εἰς τὴν τελευταίαν ἐγκύκλιον «Mortaliū animos» δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὸ θρησκευτικὸν ἐπίπεδον, δὲν θίγει ἀπλῶς τὰ δόγματα καὶ τὴν ἐλευθεροφροσύνην, θέλει νὰ χύσῃ ἀπλῆτον φῶς καὶ ἐπὶ τῶν πολεμικῶν προβλημάτων. Θέλει ἰδίως νὰ πατάξῃ τὰς τάσεις τῶν νεωτεριζόντων, αἱ ὁποῖαι χρονολογοῦνται ἀπὸ τοῦ Παγ-χριστιανικῶν Συνέδριον τῆς Στοκχόλμης 1925 καὶ τῆς Λωζάνης 1927 ὅπου ἔλαβον μέρος αἱ ὅλαι χρι-στιανικαὶ Ἐκκλησίαι πλην τῆς Λατινικῆς. Μετὰ τὰ συνέδρια αὐτὰ πολλοὶ Λατίνοι, κουρασμένοι ἀπὸ τὰς πολλὰς ἐριδας τοῦ παρελθόντος, ἀνεγνώρισαν ὅτι ὑπάρχει δόσις ἀληθείας εἰς ὅλας τὰς χριστιανικὰς Ἐκκλησίας καὶ ὅτι ἡ ἔνωσις τῶν Ἐκκλησιῶν εἶνε δυνατὴ ἐπὶ τῇ βάσει ὁρισμένων ἠθικῶν ἀρχῶν, ἔστω καὶ ἐν ἐκάστῃ ἐξ αὐτῶν διατηρῇ ἰδιαίτερά τινα γνωρίσματα. Κατὰ τῆς ἀντιλήψεως αὐτῆς ἐξανίσταται ἡ συνείδησις τοῦ Ποντίφηκος, θεωρεῖ εἰς τὴν ἐγκύκλιόν του μίαν μόνον Ἐκκλησίαν, τὴν Παπικὴν, καὶ το-νίζει ὅτι οἱ πιστοὶ εἰς τὰ ζητήματα τῆς πίστεως, δὲν δύνανται ν' ἀποδέχωνται τὰς ὑποκειμενικὰς τῶν σκέψεις, ὅτι αἱ χριστιανικαὶ Ἐκκλησίαι ἄνευ ὅρων πρέπει νὰ προσέλθουν εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ρωμαι-κῆς Ἐκκλησίας, καὶ ὅτι ὑπάρχει μία ἀπόλυτος ἀποκε-καλυμμένη ἀλήθεια ἐμπειστευμένη εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Πάπα, ἀντιπροσώπου τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς Γῆς. Αὐτὸς δὲ ὁ συλλογισμὸς εἶνε σύμφωνος μὲ τὰ ἀνε-καθεν δόγματα τοῦ Καθολικισμοῦ. Καὶ ἐὰν μὲν ἐ-πρόκειτο μόνον περὶ τῆς θρησκευτικῆς ἀπόψεως, αὐ-τὸ δὲν θὰ μᾶς ἐνδιέφερε· διότι οἱ Λατίνοι εἶνε ἐλευ-θεροὶ νὰ ἀκολουθήσωσι τὴν στενότητα αὐτὴν τῆς ἀντιλήψεως ἢ νὰ συμμορφωθῶν μετὰ τὸ φῶς τῆς ἐπι-στήμης, ἡ ὁποία εἰς τινα σημεία εἶνε εἰς θέσιν ν' ἀ-ποφανθῇ καλλίτερον παρὰ τὸ δῆθεν ἀλάθητον τοῦ Πάπα. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἐγκύκλιος θίγει ἐμμέσως καὶ τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν καὶ ἀνακινεῖ τὰ παγκό-σμια κοινωνικὰ προβλήματα, ὡς εἶνε τὸ τῆς παγκο-σμίου εἰρήνης τῶν λαῶν, καλὸν εἶνε, νομίζω, νὰ μὴ μείνῃ ἀπαρτήρητον τὸ σημεῖον αὐτό. Ἐξηγοῦμαι. Κατὰ τὴν λατινικὴν ἀντίληψιν ἡ πνευματικὴ ἐξου-σία εἶνε ὑπερτέρα τῆς κοσμικῆς. Ἐπομένως αἱ διά-φοροι Πολιτεῖαι ὀφείλουν νὰ ὑπακούουν εἰς τὴν Παπασύνην ὡς οἱ πιστοὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Τοι-ουτοτρόπως ἡ Ρώμη θὰ εἶνε ἡ πρωτεύουσα τῆς Χριστιανowości καὶ θ' ἀναπαριστᾷ τὴν ἀληθὴ ἐικό-να τῆς θεοκρατίας, ὡς ἄλλως τε τὴν ἐφαντάσθησαν οἱ Πάπαι τοῦ Μεσαιῶνος. Ἀλλ' αὐτὸ εἶνε «ἀνω πο-ταμῶν».

Καμία δύναμις δὲν ἔμπορεῖ νὰ σταματήσῃ τὰς νέας τάσεις τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως. Ἡ λογικὴ ἐξέ-λιξις τῶν σημερινῶν κοινωνιῶν εἶνε ἀσφυβίβαστος πρὸς τὴν ἀπολυταρχίαν τοῦ Παπισμοῦ. Αὕτῃ ἀκρι-βῶς ἡ ἀναμφισβήτητος ἀλήθεια γίνεται ἀντικείμενον μελέτης παντοῦ, καὶ ἡ Ρώμη προσπαθεῖ νὰ συγκρα-τήσῃ αὐτὸν τὸν ροῦν μετὰ διαφόρους ἐγκυκλίους, ὡς εἶνε τοῦ «Christ-Roi», τῆς καταδίκης τοῦ «Sillon», ὁργάνου τοῦ χριστιανοῦ κοινωνιολόγου Marc Sagnier, τῆς καταδίκης τελευταῖον τῆς Action Francai-

se ὡς καὶ ἡ τελευταία περὶ τῆς ἐνότητος τῶν Ἐκ-κλησιῶν. Ἀλλὰ τὸ σπουδαιότερον εἶνε ἡ σχέσις με-ταξὺ τοῦ Βατικανοῦ καὶ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν. Πολλοὶ εἶτε ἔνεκα διπλωματικῶν λόγων, εἶτε ἀπὸ ἀγαθοῦ συνειδότος ἐξέφρασαν τὴν γνώμην ὅτι ὁ Πά-πας καλὸν θὰ ἦτο νὰ συμμετάσχῃ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, διότι μετὰ τὸ παγκόσμιον κύρος του θὰ προ-σέδιδε νέαν δύναμιν εἰς τὸν ὀργανισμόν τῆς Γενεύης. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη συμμετοχὴ φαίνεται εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἀδύνατος, διότι ὑπάρχουν οὐσιώδεις διαφοραὶ μεταξὺ τῶν δύο ὀργανισμῶν. Αἱ κεντρικαὶ ἰδέαι τῆς Κοινο-νίας τῶν Ἐθνῶν ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἶναι αἱ ἑξῆς: α'.) Κατ' ἀρχὴν ὑπάρχει ἀπόλυτος ἰσό-της μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς, ἀδιάφορον ἂν ἐν τῇ πραγματικότητι οἱ ἰσχυροὶ ἐνίοτε καταπατοῦν τὸν στοιχειώδη αὐτὸν νόμον. Ἀλλ' ὁ Πάπας θεωρῶν ἑαυτὸν ὡς τὸν μόνον κάτοχον τῆς ἀπολύτου ἀληθεί-ας, εἶνε ἀδύνατον νὰ ληομονήσῃ τὸ παρελθόν του καὶ νὰ σιζητήσῃ ἴσος πρὸς ἴσους ἔστω καὶ ἐπὶ ζη-τημάτων ἠθικῆς φύσεως. β'.) Ὁ ὀργανισμὸς τῆς Γενεύης ἔχει καθαρῶς λαϊκὴν χρεῖαν μὴ θίγων διό-λου τὸ θρησκευτικὸν ἐπίπεδον. Ἀλλ' ὁ Πάπας εἶνε δυνατόν ποτε νὰ συμμετάσχῃ εἰς τὰς ἐργασίας ἐνὸς ὀργανισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἀγνοεῖ τὸν θρησκευτικὸν τοῦ ῥόλον; γ'.) Ὁ ὀργανισμὸς τῆς Γενεύης εὐρίσκειται ἀ-κόμη εἰς τὰ σπάργανά του· δὲν ἔχουν σφρηλατηθῇ πάγια ἀρχαί. Σὺν τῷ χρόνῳ αὐτὸς ὁ ὀργανισμὸς θὰ δημιουργήσῃ νέον διεθνὲς δίκαιον, τὸ ὁποῖον βεβαί-ως δὲν θὰ στηρίζεται ἐπὶ τῶν δογμάτων τῆς Ρω-μαϊκῆς Ἐκκλησίας. Πρὸ αὐτῆς τῆς φυσικῆς ἐξελι-ξεως τῶν πραγμάτων τί θὰ κάμῃ ὁ Πάπας; Θὰ συμ-βάλλῃ εἰς τὴν μελέτην καὶ προλαρασκευὴν τοῦ διε-θνοῦς κώδικος, ὁ ὁποῖος θὰ ἔχῃ ὑποχρεωτικὸν κύρος δι' ὅλους; Ἀμφιβάλλω. Καὶ διὰ τοῦτο συνεπὲς πρὸς τὰς ἀρχὰς αὐτὰς εἰς ἀπὸ τοὺς δυνατοὺς Λατίνους ῥήτορας καὶ θεολόγους, ὁ ἱερεὺς Yves be la Brière, ἔλεγε τελευταῖον εἰς μίαν του διάλεξιν ὅτι ὁ Πάπας δὲν θέλει νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Κ. Τ. Ε. διότι δῆθεν ἀποδοκιμάζει τὴν πολιτικὴν τῆς ἐπιβολῆς καὶ τῆς βίας· δύναται ὅμως, προσθέτει, νὰ χρησιμεύῃ εἰς τινα ζητήματα ὡς διαιτητῆς, καὶ αὐτὸς ὁ ῥόλος συμ-βιβάζεται καλλίστα μετὰ τὴν ἠθικὴν του αὐθεντίαν. Ἀναμφιβόλως, ὑπὸ τοιαύτας προϋποθέσεις ἡ Κ. Τ. Ε. δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐπέμβασιν αὐτὴν, καὶ τοιου-τοτρόπως ἡ συνεργασία τῶν δύο ὀργανισμῶν πρὸς τὸ παρὸν θεωρεῖται οὐτοπία, διότι τοὺς χωρίζει ζή-τημα ἀρχῶν. Ἄν ὅμως ἡ ἐπίσημος Ρώμη εἶνε ἀ-διάλλακτος, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς πιστοὺς τῆς, τοῦλάχιστον εἰς τὴν Γαλλίαν, δὲν φαίνονται πειθῆνια ὀρ-γανα τῶν μεσαιωνικῶν αὐτῶν ἀντιλήψεων. Ὁ φα-νατισμὸς ὅλοεν ὑποχωρεῖ. Τὰ πνεύματα τῶν Λατί-νων προσανατολίζονται πρὸς καθαρωτέρους ὁρί-ζοντας. Αὐτὸ ἀκριβῶς θέλω ν' ἀποδείξω διὰ τῶν κατωτέρω.

Α'.) Εἶνε γνωστὸν ὅτι ὑπάρχει ἀπὸ τινος διακο-πὴ σχέσεων μεταξὺ τοῦ Βατικανοῦ καὶ τῆς ἐδῶ «Ἐ-θνικῆς Δράσεως» (Action Française), ὁργάνου τῶν βασιλοφρόνων. Ὑπάρχουν διάφοροι γινῶμαι ὡς πρὸς τὰ αἷτια αὐτῆς τῆς ῥήξεως. Κατὰ τινες, ὁ θεωρητι-κὸς ἡγέτης τῆς κινήσεως ἐν Παρισίοις Charles Ma-uitas δὲν εἶνε συμπαθὲς εἰς τὸ Βατικανὸν διότι εἰς τὰς θεωρίας του ἐθνικίζει, θεωρῶν τὴν Χριστιανισ-μὸν χρήσιμον μόνον διότι ἐξυπηρετεῖ τοὺς πολιτικούς του σκοπούς. Κατ' ἄλλους, ὑπάρχουν λόγοι ὁικονο-

μικῆς φύσεως, διότι ἡ «Action Francaise» ἤρχισε νὰ φορολογῇ τοὺς πιστοὺς. Κατ' ἄλλους, διότι ὁ παγονισμὸς τῆς «Action Francaise» εἶνε ἀσυμβίβαστος μετὰ τὸν διεθνισμὸν τοῦ Βατικανοῦ. Τέλος, κατ' ἄλλους, διότι ἡ «Action Francaise» ἠθέλησε νὰ ἐκμεταλλευθῇ ἐν σκάνδαλον ἐνὸς ἀνωτάτου ἀντιπροσώπου τοῦ Πάπα ἐν Παρισίοις. Αὐτὰ ὅλα εἶνε ὑποθέσεις· ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον προέχει εἶνε ὅτι ἀρκετοὶ Λατίνοι, μετ' ὅλην αὐτὴν τὴν ῥῆξιν, ἀκολουθοῦν τὸν Maurras. Πρὸ τινος π. γ. (21). Ἰανουαρίου ἦτο ἡ ἐπέτειος τῆς καταδίκης εἰς θάνατον καὶ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ βασιλέως Louis XVI εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Ὁμονοίας τῷ 1793. Ἐγείναν θρησκευτικὰ μνημόσυνα ὑπὸ τῶν βασιλοφρόνων. Εἷς τινος ἐπαρχίας ὅπου τὴν πρωτοβουλίαν εἶχεν ἡ «Action Francaise», οἱ ἐπίσκοποι ἠθέλησαν νὰ παρεμβάλουν προσκόμενα, ἀλλ' οἱ πιστοὶ ἠκολούθησαν τὰς ὑποδείξεις τοῦ Maurras.

Β'). Ἄλλοτε οἱ Λατίνοι περιέλουον μετὰ χυδαίας ὕβρεις τοὺς ἀθέους καὶ τοὺς ἐλευθερόφρονας. Σήμερον τὰ ἤθη ἥλλαξαν. Κατ' αὐτὰς ἡ «Echo de Paris» ὄργανον τῶν Λατίνων, παραβάλλουσα τὸν Bossuet μετὰ τὸν Renan ἀναγνώριζει καὶ τὰ καλὰ τοῦ τελευταίου καὶ τονίζει ὅτι ἡ ἀνθρωπότης πρέπει νὰ ὑποκλίνεται πρὸ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον ἐβρονοτοφώνησεν ὅτι ἡ Παλαιστίνη ἔδωκεν εἰς τὸν κόσμον τὴν θρησκείαν καθὼς ἡ Ἑλλάς τὴν τέχνην, τὴν ἐπιστήμην, τὴν φιλοσοφίαν.

Γ'). Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν οἱ Λατίνοι θεατρικοὶ συγγραφεῖς ἐτέλεσαν λευτερογίαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν du Saint-Sacrement ὑπὲρ τῆς ψυχῆς τοῦ Μολιέρου τοῦ ὁποίου ἄλλοτε ἀπηγορεύθη ἀκόμη καὶ ἡ ταφή ὑπὸ τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας.

Δ'). Ἀναμφιβόλως ἐν ἀπὸ τὰ ἰσχυρότερα φιλοσοφικὰ πνεύματα τοῦ 17ου αἰῶνος ἦν ὁ Descartes. Τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ὅπου ἐβασίλευεν ἡ ἀοριστία τὸ πνευματικὸν χάος, καὶ αἱ δισειδαιμονίαι, ὁ συγγραφεὺς τοῦ Discours de la Méthode ἐθεωρήθη ἐπαυστάτης καὶ ἐξωρίσθη εἰς τὴν Στοκχόλμην. Ἐκεῖ ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 35 ἐτῶν, καὶ ὁ δισειδαίμων κόσμος ἐπίστευεν ὅτι περιεπλανᾶτο ὡς φάντασμα μεταξὺ τῶν χριστιανῶν καὶ τῶν ἀπίστων. Μέρος τῶν λειψάνων του, τὸ ὁποῖον διέφυγε τὴν προσοχὴν τῶν φανατικῶν, μετεφέρθη εἰς Παρισίους καὶ μετὰ πολλὰς περιπετείας ἐτέθη εἰς τάφον παρὰ τὴν Ἐκκλησίαν Saint Germain des Prés. Ὁ καθηγητὴς Richer προσπαθεῖ νὰ ἐξακριβώσῃ τὴν ταυτότητα τῶν ὁσίων, καὶ γίνονται αἱ κατάλληλοι ἐνέργειαι πρὸς μεταφοράν των εἰς τὸ Πάνθεον τῶν μεγάλων ἀνδρῶν. Οὐδεμία διαμαρτυρία ἠκούσθη ἕως τώρα κατ' αὐτῶν τῶν διαβημάτων.

Ε'). Ὡς γνωστὸν ἡ ζωτικότης μιᾶς Ἐκκλησίας φαίνεται καὶ ἀπὸ τὸ ἀντηχοῦν ζωντανὸν κήρυγμα. Καὶ ἐνῷ ἡ Λατινικὴ Ἐκκλησία περιορίζετο μόνον εἰς κηρύγματα δογματικῆς φύσεως, σήμερον συμμορφούται μετὰ τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς. Ὅταν ἀκούῃ τις εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν (Notre Dame de Paris) τὸν δεινὸν ῥήτορα Père Janson, νομίζει ὅτι εὐρίσκεται πρὸ ἐνὸς κοινωνιολόγου.

ΝΤ'). Ὁ ἐπίσκοπος Baubillard, Ἀκαδημαϊκὸς καὶ πρῶτανις τοῦ Λατινικοῦ Ἰνστιτούτου, παρὰ τὴν ἔδραν τῆς Δογματικῆς καὶ τῆς ἠθικῆς φιλοσοφίας Saint Thomas d'Acquin ἴδουσι καὶ ἔδραν τῆς Κοινωνιολογίας ἐν σχέσει πρὸς τὸν Χριστιανισμὸν.

Ζ'). Πολλοὶ Λατίνοι, ὅσους πρόκειται ν' ἀνασκευάσουν τὰ χρεωκοπημένα πορίσματα τοῦ ὕλισμου καὶ νὰ ὑποστηρίξουν τὴν πνευματικότητα καὶ τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς, καταφεύγουν εἰς τὸν παγκοσμίον φήμης φιλόσοφον τῆς «ἐνοράσεως» (intuition) Bergson, ὁ ὁποῖος πᾶν ἄλλο εἶνε ἢ Λατίνος.

Η'). Ἀπὸ 10 περὶπου ἐτῶν λειτουργεῖ ἐδῶ εἰς Σύλλογος φέρων τὴν ἐπωνυμίαν «Club de France». Σκοπὸς του εἶνε νὰ ἐκλαίκευσῃ τὴν ἐπιστήμην καὶ νὰ λύσῃ δι' ἐλευθέρως συζητήσεως τὰ παγκόσμια θρησκευτικὰ κοινωνικὰ καὶ πολιτικὰ προβλήματα. Ρήτορες διαφόρων ἀποχρώσεων ἐκδέχονται τὰς θεωρίας των. Οἱ Λατίνοι δὲν ἠθέλησαν ν' ἀφήσουν καὶ αὐτὸ τὸ παιδίον ἀνεκμετάλλετον. Πρὸ τίνων ἡμερῶν παρὰ τὸ πλεῖστον τῶν κομμουνιστῶν καὶ ἀναρχικῶν ρητόρων ἔλαβεν ἐνεργὸν μέρος καὶ ὁ Abbé Jean Viollet. Ἐπρόκειτο περὶ τοῦ ἐλευθέρου γάμου Ὁ Abbé παρουσίαζε τὸ ἐσχάτως ἐκδοθὲν βιβλίον του «La bonne entente conjugale» καὶ ἀνεσκεύασε τὰ ἐπιχειρήματα τῶν ἀντιπάλων του μετὰ τὸ φῶς τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἐπιστήμης.

Συμπέρασμα. Τὰ ἀνωτέρω μορτυροῦν τὸν νέον προσανατολισμὸν τῶν ἐδῶ Λατίνων. Ἡ ἐπίσημος Ρώμη θὰ δυνήθῃ ν' ἀντιστῇ εἰς τὰς νέας αὐτὰς τάσεις; Ἐὰν τὴν ἐμπνέῃ μόνον ὁ φανατισμὸς καὶ ἡ μεσαιωνικὴ ἀπολυταρχία, ὅχι μόνον ἡ ἐνώσις τῶν Ἐκκλησιῶν θὰ εἶνε χίμαιρα, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ὁπαδοὺς τῆς θὰ τρέπονται εἰς ἄλλους ὁρίζοντας.

Ἐν Παρισίοις Φεβρ. 1928

Β. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

(Ἐκ τῆς «Ἐκκλησίας»)

ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΣΥΖΗΤΗΣΙΝ ΤΕΘΕΝΤΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ

Ἐν Χανίοις τῇ 19 Μαρτίου 1928

Ἀξιότιμε κ. Διευθυντὰ τῆς «Νέας Ζωῆς».

Ὁφείλω νὰ σᾶς συγχαρῶ διὰ τὴν ἀρχὴν, ἣν ἐγκαινιάζει τὸ φίλτατον περιοδικόν σας, ἀνοίγον τὰς στήλας του διὰ τὴν ἐλευθέραν ἐκθεσιν γνώμων καὶ συζητήσιν ἐπὶ φλεγόντων ζητημάτων.

Ἄν καὶ δοχημάτισα τὴν ἀντίληψιν, ὅτι ὡς εἶπὶ τὸ κλειστόν ἡ χυνομένη μελάνη, μόνον καταγάλωσιν διὰ τὰ βιβλιοπωλεῖα σημεῖοι καὶ οὐδεμίαν ἄλλην βελτίωσιν ἢ ἀνάλογον πρόδοον, ἐν τούτοις ἐν τῇ συναισθήσει ὅτι ἐπιτελῶ διπτάγην τινα τῆς συνειδήσεώς μου καὶ καθήκον πρὸς ἡμῖαν κοινὴν καὶ εὐγενὴ προσπάθειαν, ἀπεφάσισα νὰ ἀπαντήσω δι' ὀλίγων εἰς τὰ θεγόμενα ζητήματα, ἅτινα ἀπαιτοῦν διεξοδικωτέραν καὶ ἐμπελεκτέραν μελέτην.

1) Τὸ ἀσάφημα τοῦ ἐκκλησιασματος εἰς τοὺς ναοὺς ὀφείλεται εἰς δύο κυρίως λόγους σημαίνοντας, οἵτινες συγκεντρώνουν ἐν ἑαυτοῖς καὶ πάντας τοὺς λοιποὺς ἐπουσιωδεστέρους.

Ἡ ὑποκειμενικὴ κατάσταση τοῦ λαοῦ καὶ ἡ ἀντικειμενικὴ κατάσταση τῶν λειτουργῶν τοῦ ναοῦ. Ἰδοὺ οἱ πόλοι τῆς λαϊκῆς σφαίρας. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρῶτον, ὡς προχωρήσωμεν εἰς τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τοῦ λαοῦ. Ἐπιστολαία κίστις ἰσοδυναμοῦσα πρὸς ἀπιστίαν, ἀκατάσχετος ῥῆξις πρὸς ἀπόκτησιν καὶ ἀπόλαυσιν τῆς θλῆς, ἀνάπτυξις τῶν νοσηρῶν ψυχικῶν ἐκδηλώσεων τοῦ ἑγωῖσμοῦ, τῆς ὑπερηφάνειας, ἐπιδειξίας καὶ δεκάδες ἀκόμη κακομοίαις φύσεως ὁνο-

μάτων ἐν χορῇ κυριαρχοῦν ἐπὶ τῆς κληθείας τῶν ἀνθρώπων μαζῶν.

Εἶναι λοιπὸν παράδοξον κατόπιν τῆς ἐσωτερικῆς αὐτῆς καταστάσεως ὅτι πεφαιρηταί ἡ κατακλητικὴ ἀφοιτησία εἰς τοὺς ναοὺς;

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ δεύτερον, ἄς μὴ ἐπιτραπῇ νὰ πιστεύω ὅτι οἱ ἄνθρωποι δὲν ἀποτελοῦν μηχανικὰ ὄντα, ἔχοντα ὠρισμένον προορισμὸν νὰ διαγράψουν, ἀλλὰ ψυχικὰς ὑπάρξεις ἐπιζητούσας πνευματικὴν τροφήν.

Καὶ τίθεται τὸ ἐρώτημα: «Οἱ ναοὶ τῆς σήμερον μὲ τοὺς βωβοὺς ἀμβωνάς των, μὲ τὴν ἀτελείωτον τυπικότητα καὶ ἐξορμητικὰ των καὶ μὲ τοὺς λειτουργοὺς των, ὧν ὄχι ὅλγοι δυστυχῶς δὲν ἀποτελοῦν τὸ παράδειγμα πρὸς μίμησην, εἶναι δυνατόν νὰ ἐλκύσουν καὶ θερμάνουν τὴν ψυχρὰν λαϊκὴν μάζαν; Τὴν μάζαν, ἥτις ἔχει ἀνάγκην παρηγορίας, ἀνακουφίσεως, ἐλπίδος, διδασκαλίας, συμπαθείας καὶ ἐμψυχώσεως ἀπὸ θεῖαν δύναμιν;

Ἐνῶπιόν μας πρόκειται ἕνας ἀσθενὴς ἀπ' ἐνὸς καὶ ἕνας ἰατρὸς ἀπ' ἐτέρου, ἀλλ' ἰατρὸς ἐστερημένος ἱκανότητος» πῶς θὰ ἐπέλθῃ θεραπεία; Θὰ περιμένω περὶ ὁ ἀσθενὴς νὰ θεραπευθῇ ἀπ' ἐαυτοῦ;

Ἡ εὐθύνη βαρύνει ἐξ ὁλοκλήρου τὸν ἰατρόν.

2) Ἡ ἀνάλυσις τοῦ πρώτου ζητήματος δίδει λαβὴν διὰ τὴν ἐξηγήσιν τῆς ἀποχῆς τῶν Χριστιανῶν ἀπὸ τῆς Θείας μεταλήψεως.

Ἡ ἀποχὴ δὲν εἶναι αἰτία ἀλλὰ ἀποτέλεσμα καὶ οἱ ἀπέχοντες ἀπαδεικνύουν ὅτι εἶναι τοῦλάχιστον ἐλικοκρινεῖς καὶ δὲν ὑποκρίνονται ψευδῇ μετανοίᾳ. Εἰς τὴν ἀποχὴν αὐτὴν πλεονάζουν ἰδίως οἱ ἄνδρες διότι ἴσως εἰς αὐτοὺς ὑπάρχει μεγαλύτερα συναίσθησις τῆς καταστάσεώς των, παραχθόνται δὲ εἰς αὐτοὺς καὶ περισσότεραι ἐκκαιρίαι ὅπως ἁμαρτάνουν.

Ἀλλὰ γενικῶς, ἕνας ἄνθρωπος, ὅστις εἶναι νεκρὸς πνευματικῶς, ἐστερημένος τῆς Θείας ζωῆς, ἥτις παρέχεται δι' Ἁγίου Πνεύματος ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστοῦ, ποῖαν σχέσιν δύναται νὰ ἔχῃ πρὸς τὴν ψυχικὴν καθαρότητα, οἷαν προϋποθέτει ἡ Θεία κοινωνία;

Συνεπῶς ἐπ' ὅσον εὐρσκειται εἰς τοιαύτην κατάστασιν εἶναι προτιμώτερον νὰ μὴ μεταλαμβάνῃ—ὅποτε τοῦλάχιστον δὲν θὰ εἶναι καὶ ἔνοχος τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου, ὡς τρώγων τὸν ἄρτον καὶ πίνων τὸ ποτήριον τοῦ Κυρίου ἀναξίως (Α' Κορινθ. ια' 27)—διότι ἐν τῇ καρδίᾳ του δὲν κατοικεῖ ἐλικοκρινὴς πίστις εἰς τὸν Χριστόν, οὔτε ἀποδορὴ τῆς σωτηρίας, ἣν εἰργάσθη τὸ Αἷμα αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ.

3) Ἡ Κυριακὴ ἀργία θὰ προέκυπτεν αὐτοσχεδῶς ἀντὶ τῆς σχέσεως τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεὸν καθίστατο ἵππευτῶν καὶ ἀντὶ τῆς ἡμέρας αὐτῆς κατελάμβανε τὴν ἀρμόζουσαν ἐν τῇ ζωῇ τοῦ ἀνθρώπου θέσιν.

Ἰσοῦσι γνωρίζουν τὴν σημασίαν τῆς Κυριακῆς καὶ τὸν τρόπον τοῦ ἀγαθῆν αὐτήν; Ἡ Ἐκκλησία, τὸ σχολεῖον καὶ ἡ οἰκογένεια ἔχουσι καθήκον νὰ διδάξωσιν ὅτι ἡ Κυριακὴ δὲν εἶναι ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποῖαν δίδονται ἐκκαιρίαι σαρκικῶν ἀπολαύσεων, ἀλλὰ χρόνος ἀφιερωμένος εἰς τὸν Δημιουργὸν τῆς Ἑβδομάδος καὶ τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ὅταν ἐπὶ τῶν ἀρχῶν αὐτῶν διαπλασθῶν αἱ κοινωνίαι, τότε τὰ διὰ διαφορὰ καὶ ποικιλίαν κέντρα διασκέδασεως καὶ διαπαιθροῦς θὰ κλείουν αὐτομάτως τὰς πύλας των ἐλλείψει θαμνῶν, θὰ παύσῃ δὲ οὕτω ἡ βεβήλωσις τῆς ἁγίας ἡμέρας.

4) Ὁ κόσμος θὰ ἐπέλθετο περὶ τῆς ἀξίας τοῦ Εὐαγγελίου, ὡς ἀπαρχῆς τῆς ἀληθοῦς ἀτομικῆς καὶ κοινωνικῆς εὐτυχίας καὶ προόδου, τότε μόνον ὅταν διὰ παντὸς τρόπου ὑπεστηρίζετο ἡ διὰδοσις τοῦ ἱεροῦ καὶ ζωοφόρου αὐτοῦ Βιβλίου.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι ὀλίγοι οἰκογένειαι κατέχουν τὸν πολυτιμώτερον τῶν ἐπὶ γῆς θησαυρῶν, ὅστις καλεῖται Εὐαγγέλιον καὶ ὀλιγώτεροι ἐξ ὧν κατέχουσιν αὐτόν, προσπαθοῦν μὲ τὴν σκαπάνην τῆς μελέτης καὶ μὲ τὸν λύχνον τῆς πίστεως νὰ ἀνεύρουν τοὺς ἐν αὐτῷ κεκρυμένους ἀνεκτιμήτους ἀδάμαντας. Δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχῃ μέγαρον ἢ καλύβη τὴν ὁποία νὰ μὴ φωτίξῃ τὸ αἰώνιον αὐτὸ θεῖον βιβλίον ἀληθείας καὶ μακαριότητος.

5) Ἡ νηστεία ὡς γίνεται σήμερον εἶναι ὀφελίμος μόνον ἀπὸ υγιεινῆς ἀπόψεως, ἐστερημένη ὅμως πάσης πνευματικῆς σημασίας. Νηστεία δὲν σημαίνει ἀλλαγὴν τροφῆς, ὡς συμβαίνει σήμερον, καίνα δὲ λεξικὸν δὲν ἀποδίδει τοιαύτην σημασίαν.

Νηστεία, σημαίνει ἀποχὴν τελείαν ἀπὸ τροφῆς καὶ ποτοῦ ἐπὶ ὠρισμένον χρονικὸν βιάστημα. Οὕτως ἐνήστευσεν ὁ Ἰησοῦς καὶ πάντες οἱ ἅγιοι περὶ ὧν ἱστοροῦν αἱ Γραφαί. Γενικῶς ἡ νηστεία συμβόλλει τὴν ψυχικὴν θλίβιν καὶ

ταπεινῶσιν πρὸς τοῦ Θεοῦ, εἴτε διὰ πρόσφατα ἁμαρτήματα, δυστυχήματα ἢ ταλαιπωρίας, εἴτε ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει παρελθόντων τοιούτων. Ἐπίσης εἶναι ἕνα μέσον, ὅπου ἐνούμενον μετὰ τῆς προσευχῆς δύναται τρόπον τινὰ νὰ μᾶς φέρῃ ἐγγύτερον πρὸς τὸν Θεὸν εἰς ἐξαιρετικὰς περιστάσεις καθ' ἃς ἔχουμεν ἀνάγκην νὰ ἐπικαλεσθῶμεν τὸ Θεῖον.

Μόνον δὲ ὑπὸ τοιαύτας προϋποθέσεις εἶναι δυνατόν ἡ νηστεία νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν προορισμὸν τῆς, ἄλλως ἀποτελεῖ ἕνα ἀκόμη ἀνωφελῆ τύπον σὺν τοῖς ἄλλοις.

Κλείων τὰς γραμμάς μου ταύτας εὐχομαι ὅπως ἱκανώτεροι μου διαχύσουν περισσότερον φῶς ἐπὶ τῶν ζητημάτων αὐτῶν καὶ συντελέσουν εἰς τὴν πνευματικὴν ὠφέλειαν τῆς κοινωνίας.

Διατελῶ μετὰ πλειίστης τιμῆς.

B. II.

Ο ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ ΩΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ

Υπὸ S. D. GORDON

Ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου διὰ νὰ ἐπαναφέρῃ ὁ Θεὸς πρὸς ἑαυτὸν τὸν ἀπολωλότα κόσμον, ἀπέστειλεν ἐδῶ κάτω ἕνα Ἄνθρωπον. Ὁ Ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ἂν καὶ ἦτο ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, διεκήρυξε καὶ ἐβεβαίωσεν ὅτι ἦτο συγχρόνως ἀληθὴς ἄνθρωπος. Εἰς πᾶν σημεῖον τῆς ζωῆς του εὐρίσκετο ἐν ἐπαφῇ πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν καὶ οὐδεὶς ποτε ἄνθρωπος ἠγνόησε κάλλιον αὐτοῦ τὴν προσευχήν, οὐδὲ προσηυχῆθαι ποτὲ καθὼς ἔκεῖνος.

Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς προσηύχετο, ἡγάπα τὴν προσευχήν. Ἡ προσευχὴ πολλάκις ἦτο ἡ ἀνάστυσις του. Προσηύχετο τόσον πολὺ καὶ τόσον συχνά, ὥστε ἡ προσευχὴ κατήντησε μέρος τῆς ζωῆς του. Προσηύχετο, οὕτως εἰπεῖν, ὅσον καὶ ἀνέπνευε.

Καὶ ἡμεῖς, ζῶντες ἐπὶ τῆς γῆς, ἀποστελλόμενοι εἰς τὸν κόσμον μὲ τὴν αὐτὴν ἀποστολήν, τὴν ὁποῖαν καὶ αὐτὸς εἶχε λάβει παρὰ τοῦ Πατρὸς του (Ἰωάν. κ'. 21), εἰς τὴν αὐτὴν σφαῖραν δράσεως, διὰ νὰ πολεμήσωμεν τὸν Ἐχθρόν, ἐφωδιασμένοι μὲ τὴν αὐτὴν δύναμιν διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, δὲν θὰ ἐννοήσωμεν ὅτι ἡ δύναμις μας συνίσταται εἰς τὴν ὅσον τὸ δυνατόν στενωτέραν ἐπαφὴν ἡμῶν μὲ ἔκεῖνον, ὅστις ἀπέστειλεν ἡμᾶς, καὶ οὐχὶ εἰς τὰς ἰδίας ἡμῶν δυνάμεις καὶ εἰς τὰ μέσα τοῦ κόσμου;

Οὐδὲν σπουδαιότερον δι' ἡμᾶς ἀπὸ τὸ νὰ μάθωμεν νὰ προσευχώμεθα διὰ νὰ ἐμβαθύνωμεν δὲ καλλίτερον εἰς τὰς περὶ προσευχῆς προτροπὰς τοῦ Κυρίου ἡμῶν εἶναι ἀνάγκη νὰ συγκεντρωθῶμεν περὶ τὸ πρόσωπον Αὐτοῦ καὶ νὰ παρακολουθήσωμεν καὶ μιμηθῶμεν Αὐτὸν εἰς τὴν προσευχήν. Δὲν ἐννοῶ νὰ παρακολουθήσωμεν τὴν διδασκαλίαν του περὶ προσευχῆς, ἀλλὰ νὰ παρατηρήσωμεν πῶς Αὐτὸς οὕτως προσηύχετο, ὅταν εὐρίσκετο ὑπὸ τὰς αὐτὰς μὲ ἡμᾶς περιστάσεις καὶ περιετοιχίζετο ἀπὸ τοὺς αὐτοὺς μὲ ἡμᾶς πειρασμούς.

Τὰ Εὐαγγέλια καὶ οἱ Ψαλμοὶ εἶναι τὰ δύο μέρη τῆς Γραφῆς, εἰς τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ καταφύγωμεν κατ' εὐθείαν διὰ νὰ λάβωμεν φῶς. Τὰ Εὐαγγέλια μᾶς παρουσιάζουν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τὴν ἐξωτερικὴν ὄψιν τῶν συνηθειῶν τοῦ Ἰησοῦ εἰς ὅτι ἀφορᾷ τὴν προσευχήν· τινὲς δὲ τῶν Ψαλμῶν μᾶς ἀποκαλύπτουν τὴν ἐσωτερικὴν οὐσίαν τῶν προσευχῶν του. Οὗτοι εἶναι μὲν ὀλιγάριθμοι, ἀλλ' εἶναι θετικοί.

Ἐὰν παρατηρήσωμεν τὰ Εὐαγγέλια, εὐρίσκωμεν

ἐν αὐτοῖς σκιαγραφίαν τοῦ τρόπου προσευχῆς τοῦ Ἰησοῦ. Ἡ σκιαγραφία αὕτη ἀπαρτίζεται ἀπὸ γραμμάς διεσκορπισμένας ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἐνίοτε μία μόνη λέξις, προστιθεμένη ὑπὸ ἑνὸς Εὐαγγελιστοῦ εἰς τὴν ἀφήγησιν ἄλλου, ἀρκεῖ ὥστε νὰ ἀποκαλύψῃ σκητὴν προσευχῆς τοῦ Ἰησοῦ, εὐρισκομένῃ εἰς ἔρημόν τινα μὲ ὑψωμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανόν. Μεταξὺ τῶν δεκαπέντε διαφόρων περιπτώσεων, τὰς ὁποίας ἀναφέρουσι τὰ Εὐαγγέλια περὶ τῶν προσευχῶν τοῦ Ἰησοῦ, ὁ Ματθαῖος μᾶς παρέχει τρεῖς, ὁ Μάρκος καὶ ὁ Ἰωάννης ἀνὰ τέσσαρας ἕκαστος, ὁ δὲ Λουκᾶς τέσσαρας καὶ αὐτός, ἀλλὰ μὲ λεπτομερείας περισσοτέρας.

Ὁ Ματθαῖος, ἀπασχολημένος μὲ τὰ Ἑβραϊκά βιβλία, διμλεῖ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους περὶ τοῦ ἀπογόνου τοῦ Δαβὶδ, ὅστις ἦτο ὁ ἐπηγγελμένος εἰς αὐτοὺς Μεσσίας. Ὁ Μάρκος, μὲ γοργὸν κάλαμον, μᾶς μεταδίδει τὴν ἀκούραστον δρᾶσιν τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Ἰωάννης ζωγραφίζει τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ ἐρχόμενον εἰς τὴν γῆν διὰ νὰ φέρῃ ἀγγελίαν οὐρανόθεν· μᾶς φανερώνει δὲ Αὐτὸν κατόπιν ἀφίγοντα τὴν γῆν καὶ ἐπιστρέφοντα πρὸς τὸν Πατέρα. Ὁ Λουκᾶς, ἀντιθέτως, ἐπιμένει ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τοῦ Θεανθρώπου· Ἰησοῦ· τοῦ Ἰησοῦ, ὡς ἑνὸς ἐξ ἡμῶν. Καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, διὰ μέσου ὅλης τῆς ἀφηγήσεως τοῦ Λουκᾶ, μᾶς ἐκθέτει ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς **προσηύχετο**, ὅτι **προσηύχετο σοβαρῶς**, ὅτι **προσηύχετο πολὺ**, ὅτι **εἶχεν ἀνάγκην προσευχῆς**, ὅτι **ἡγάπα** τὴν προσευχὴν.

II.

Καὶ τώρα ἂς ἐξετάσωμεν συντόμως τὰς δεκαπέντε ταύτας περιπτώσεις προσευχῆς τοῦ Ἰησοῦ, κατὰ τὴν χρονολογικὴν αὐτῶν σειρὰν.

1) Ἡ πρώτη ἀναφέρεται ἐν Λουκᾷ. κεφ. γ'. Τὰ τρία ἄλλα Εὐαγγέλια μᾶς διμλοῦσι περὶ τοῦ βαπτίσματος τοῦ Ἰησοῦ, ἀλλ' ὁ Λουκᾶς μᾶς ἀνοφέρει τὴν λεπτομέρειαν ὅτι κατὰ τὴν ὥραν τοῦ βαπτίσματος αὐτοῦ ὁ Κύριος ἡμῶν **«προσηύχετο»**, καὶ **«καθ' ὃν χρόνον προσηύχετο, ἠνοιχθήσαν οἱ οὐρανοὶ καὶ κατήλθεν ἐπ' Αὐτὸν τὸ Ἅγιον Πνεῦμα**. Χωρὶς τὸ χρίσμα ἐκεῖνο, τὸ διὰ τῶν προφητῶν ἐπηγγελμένον, δὲν ἐτόλμα νὰ ἀρχίσῃ τὴν δημοσίαν αὐτοῦ διακονίαν. Ἐν τοῖς ὕδασι τοῦ Ἰορδάνου ἔμεινε προσευχόμενος, μέχρις οὗ τὸ Πνεῦμα, ὑπὸ μορφὴν περισσευούσας, κατήλθεν ἐπ' Αὐτὸν διὰ νὰ ἐνοικήσῃ ἐν Αὐτῷ.

Ἡ προσευχὴ ἀνοίγει τοὺς οὐρανοὺς καὶ γίνεται **ἐφοδιασμὸς δυνάμεως**· **ὅταν προσευχόμεθα, γινόμεθα ἰσχυροί**· ἐρχόμεθα εἰς τοιαύτην ἐνωσιν μετὰ τοῦ Θεοῦ, ὥστε ἡ δύναμις Αὐτοῦ, ὡς ρεῦμα ἡλεκτροκόν, φθάνει μέχρις ἡμῶν χωρὶς ἐξασθένεσιν ἢ διακοπῇ.

2) Ἡ δευτέρα περίπτωσις ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ Μάρκου (κεφ. α'). Καὶ ὁ Λουκᾶς (κεφ. δ') ἐξιστορεῖ τὸ αὐτὸ γεγονός· **«Καὶ ὅτε ἔγεινεν ἡμέρα, ἐξελθὼν ὑπῆγεν εἰς ἔρημον τόπον»** Λουκ. δ'. 42). Ὁ Μάρκος λεπτομερέστερον μᾶς λέγει· **«Καὶ τὸ πρωί, ἐνῶ ἦτο ὄρθρος βαθύς, σηκωθείς ἐξῆλθε καὶ ὑπῆγεν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ ἐκεῖ προσήύχετο»** (Μάρκ. α'. 35). Ὁ Ἰησοῦς εἶχε περάσει ὁλόκληρον τὴν προηγούμενην ἐν Καπερναούμ, τῇ πόλει· ἐν τῇ ὁποίᾳ περισσότερον διέτριβεν. Εἶχεν ἀσχοληθῇ ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Πατρὸς του, διδάσκων ἐν

τῇ συναγωγῇ, θεραπεύων ἕνα δαιμονιζόμενον, ὅστις εἶχε διαταράξει τὸ κήρυγμά Του· κατόπιν ἐθεράπευσεν τὴν πενθερὰν τοῦ Πέτρου, καὶ περὶ τὸ ἑσπέρας ἔφερον πρὸς αὐτὸν πλῆθος ἀσθενῶν καὶ δαιμονιζομένων. Διήλθεν ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ τὰς νυκτερινὰς ὥρας, θεραπεύων τοὺς ἀσθενεῖς, ἀπαλλάσσων τοὺς δαιμονιζομένους δι' ἐπαφῆς τῶν χειρῶν του· ἡ ἡμέρα ἐκείνη φαίνεται κατὰμεστος· ἐργασίας καὶ πλήρης κόπου.

Ἐὰν ἡμεῖς εἰς τὴν θέσιν Του, ἡμεῖς κατόπιν τοιαύτης ἡμέρας ἀναμφιβόλως θὰ ἡσθανόμεθα τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ παρατείνωμεν τὸν ὕπνον μας, διότι ἐπὶ τέλους πρέτει νὰ ἀναπαυθῶμεν. Ὁ Ἰησοῦς ὅμως φαίνεται ὅτι εἶχε πολλάκις ἄλλα μέσον, ἀνώτερον τοῦ ὕπνου, διὰ νὰ ἀναπαύηται. Τὴν νύκτα ἐκείνην οἱ συγγενεῖς τοῦ Πέτρου θὰ εἶχον θέσει πιθανῶς εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ δωμάτιον φιλοξενίας. Τὸ πρωὶ ὅλοι ἐξύπνησαν κατὰ τὴν συνήθη ὥραν. Ἦτοιμάσθη τὸ πρόγευμα, ἀλλὰ διὰ νὰ καθήσουν εἰς τὴν τράπεζαν περιμένειν νὰ ἐμφανισθῇ καὶ ὁ Διδάσκαλος. Μετὰ τινα λεπτά ἡ ὑπηρέτρια ἐπλησίασεν εἰς τὸ δωμάτιον τῆς ξενίας καὶ ἐκτύπησεν ἐλαφρῶς τὴν θύραν. Ἀπάντησις οὐδεμία. Κυτῶν ἐκ νέου... καὶ ἐπὶ τέλους ἡμιανοίγει τὴν θύραν... εὐρίσκει δὲ τὸ δωμάτιον κενόν.

—**«Ποῦ εἶναι λοιπὸν ὁ Διδάσκαλος;»** ἐρωτᾷ ἡ κλητικὸς.

«Μαγεύω», ἀπαντᾷ ὁ Πέτρος, «διότι παρετήρησα ὅτι συχνάκις ἐξέρχεται τὸ πρωὶ διὰ νὰ εὕρῃ κανὲν ἐρημικόν, ἥσυχον μέρος καὶ νὰ μείνῃ ἐκεῖ ὁλομόναχος».

Ὁ Πέτρος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐξεκίνησαν τότε πρὸς ἀναζήτησίν του, διότι ἤδη ὁλόκληρον πλῆθος εἶχε πλημμυρίσει τοὺς δρόμους, θέλον νὰ χοιτάσῃ νὰ βλέπῃ τὰ θαύματα τοῦ Ἰησοῦ. Ἐζήτησαν δεξιᾶ, ἐζήτησαν ἀριστερᾶ, εἰς τὰς κλιτύας τῶν λόφων, εἰς μικρὰς συστάδας καὶ ἐπὶ τέλους ἀνεκάλυψαν Αὐτὸν προσευχόμενον εἰς ἔρημόν τι μέρος.

Ἀκούσατε τώρα τὴν ἀνυπόμονον κραυγὴν τοῦ Πέτρου:

—**«Διδάσκαλε, πλῆθος ἀνθρώπων σὲ ζητοῦσι...»**

Καὶ παραβάλατε τὴν γαλήνιον καὶ ἀποφασιστικὴν ἀπάντησιν τοῦ Διδασκάλου.

—**«Ἄς ὑπάγωμεν εἰς τὰς πλησίον κωμοπόλεις, διὰ νὰ κηρύξω καὶ ἐκεῖ· ἐπειδὴ διὰ τοῦτο ἐξῆλθον».**

Θὰ ἦτο εὐκολώτερον νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Καπερναοὺμ, καὶ νὰ ἔχῃ νὰ κάμῃ μὲ τὸ χθεσινόν πλῆθος, παρὰ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὰς δυοπιστίας καὶ ἀμφιβολίας νέων μερῶν· ἀλλὰ, διὰ τὸν Ἰησοῦν, δὲν ὑπῆρχε κανεὶς δισταγμὸς ἐπὶ τοῦ πρακτέου. Ἡ προσευχὴ διαφωτίζει θαυμασιῶς τὴν δρᾶσιν· πράττει καὶ ἐνδυναμώνει τὸ πνεῦμα· τονώνει τὰ νεῦρα. Ὅσον πλέον πολτάσχολοι ἦσαν αἱ ἡμέραι τοῦ Κυρίου ἡμῶν, τόσοον περισσότερον πιστὸς ἦτο, εἰς τὴν πνευματικὴν του συνάντησιν μὲ τὸν Θεόν· ὅσον ἐνωρίτερον ἐπεκρινώμεν μὲ τὸν Πατέρα κατὰ τὰς πρωίας· (Ἦσ. ν'. 4) τόσοον περισσοτέρας ἐλάμβανε δυνάμεις διὰ νὰ δράσῃ καὶ νὰ ἀκτινοβολήσῃ περὶ Αὐτόν, καὶ τόσοον περισσότερον πάλιν καιρὸν ὄφειλε νὰ διέλθῃ κατὰ μόνος μὲ Ἑκείνον, ἐκ τοῦ ὁποίου πᾶσα δύναμις πηγάζει.

3) Ἐτέρα περίπτωσις τῆς ἀτομικῆς προσευχῆς τοῦ Ἰησοῦ ἀναφέρεται ἐν τῷ πέμπτῳ κεφαλαίῳ τοῦ Λουκᾶ. Ἐγένετο ὀλίγον βραδυτέρον μετὰ τὴν προηγούμενην σκητὴν καὶ ἴσως μετὰ τὴν περιοδείαν, περὶ

της όποιας ό Ιησούς ανέφερεν εις τόν Πέτρον.

Είς μίαν εκ των πολλών κωμολόγων της Γαλιλαίας, κινήθεις από οικτον, όστις πάντοτε έπλήρου την καρδίαν Του, είχε θεραπεύσει προκεχωρημένην άσθενειαν λέπρας, ό δέ άσθενής, χωρίς να λάβη ύπ' όψιν του την ήγτην διαταγήν του Ιησού, είχε δώσει τόσον εύρέως την θεραπείαν του, ώστε πλήθη πολλά συνέκλειον τόν δρόμον του Ιησού διά να τόν άκούσωσι και να θεραπευθώσιν ύπ' Αύτου από των άσθενειών αυτών.

Παρατηρήσατε τώρα τί έκαμεν ό Διδάσκαλος «άπεσύρτετο εις τας έρημους και προσήνχετο» (Λουκ. ε'. 16). Η φράσις αυτή δεν σημαίνει μίαν μεμονωμένην πράξιν, άλλα *συνήθειαν*, εφαρμοζομένην επί ημέρας και εβδομάδας. Αναγκασόμενος ένεκα τοι' μεγάλου πλήθους να αποσύρται εις την έρημον και, παρ' όλας τας προσπάθειάς Του, κατακολουθούμενος μέχρι του καταφυγίου Του, είχεν ολιγοτέρας ευκαιρίας να μένη μόνος, καιτοι ήσθάνετο επιτακτικήν ανάγκην της μονώσεως. Όταν, καθ' όν χρόνον εξακολουθεί έν ύπομονή τού θαυμάσιον Αύτου έργον, έπωφελεΐται πάσης ευκαιρίας να διαφεύγη από καιρού εις καιρόν από του πλήθους και να προσεύχεται.

Πόσον ή ζωή Του όμοιάζειν εις τούτο πός την ιδιάν μας! Απασχολούμενοι από τα καθήκοντα και τας εργασίας μας, από τας ανάγκας των περί ήμάς, εύρισκόμεθα πρό ισχυρού πειρασμού να διαδεύωμεν ολίγον χρόνον διά τας πνευματικάς ανάγκας μας. «Τούτο πρέπει να γείνη», λέγομεν, «έστω και εάν θα διαταράξη ένίοτε τας υπηρεσίας, τας όποιας άφιερώνομεν εις την προσευχήν».

—Όχι! διακηρύττει ή πείρα του Ιησού! Όχι, μη τοποθετήτε πρώτον την δοάσιν, αφιόνοντες την κατόπιν θέσιν εις την προσευχήν, αλλά *δίδουτε την πρώτην θέσιν εις την προσευχήν* ή δοάσιν σας, λαμβάνουσα εύλογίας εκ της πρὸ αὐτῆς γενομένης προσευχῆς, θά φέρῃ τας μετὰ ταύτας ευεργετίας. Όσον περισσότερον εἰς τὴν προσευχὴν καὶ κόσμος εἰσέρχεται, να υποκλέψῃ την κατὰ μόνας ζωὴν τοῦ Ιησού, τόσον περισσότερον Οὗτος προσηλώνεται εις την ὥραν της κατὰ μόνας προσευχῆς Του και την γαλήνην της ψυχῆς Του. Όσον περισσότερον τὸ πνεῦμα Του εἰκουράζεται, τόσον περισσότερον καιρόν αφιέρωνε διά προσευχήν εις περιβάλλον άτάραχον.

4) Την τετάρτην περίπτωσιν μάς παρέχει πάλιν ό Λουκάς: «Εν εκείναις ταῖς ἡμέραις ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος ἵνα προσευχηθῇ» και διενεκτέρευεν έν τῇ προσευχῇ τοῦ Θεοῦ» (Λουκ. ζ'. 12) Τούτο συνέβη περί τὰ μέσα τοῦ δευτέρου έτους της διακονίας Του. Είχε λάβει πείραν της πωρώσεως των πνευματικῶν ἀρχηγῶν της Ἰουδαίας, οἵτινες κατεσκόπευον τὰ βήματά Του, κατέκρινον τὰς πράξεις Του και ἐριπτον τὰ σπέρματα της ἀπιστίας εις τοὺς Γαλιλαίους, ἐν ἀνθρώποις με πνεῦμα ἀπλοῦν και ἀνόθευτον. Εἶναι ἡ ἡμέρα ἡ πρὸ της ἐκλογῆς των δώδεκα μαθητῶν και της ἐπὶ τοῦ ὄρους ὀμιλίας. Ο Λουκάς δεν μάς λέγει ότι ό Ιησούς είχε λάβει απόφασιν να διέλθῃ ολόκληρον την νύκτα έν προσευχῇ. Με τὸ πνεῦμα καταταναμένο, από τὰ ἀκατάπαντα βέλη και τὸ ἀσβεστον μῖσος των ἐχθρῶν Του, σχεπτόμενος την πόσον σοβαρὰν ἐργασίαν, ἥτις ἀνέμενεν Αὐτόν την επομένην, ήσθάνθη ότι μόνον έν είχε να κάμῃ. Ε- γνώριζε πού να εύρῃ την ἀνάπαυσιν, την γλυκειάν,

συνάναστροφήν, την καταπραυντικήν παρουσίαν και την σοφὴν συμβουλὴν. Διευθύνων τὰ βήματά Του πρὸς βορρᾶν, ἀνεζήτησε την ἐρημίαν τοῦ ὄρους διὰ να προσευχηθῇ ἐκεῖ. Καὶ ἐνῶ προσήνχετο, ἐνῶ ἤκουσε τοῦ Πατρὸς Του τοὺς λόγους, και ὠμίλει χωρὶς οὔτε τὰ γαῖλη να ἀνοίγῃ, τὸ φῶς της ἐσπέρας ἐγένετο λυκόφως και μετ' ολίγον οἱ λαμπροὶ ἀστέρες τοῦ στερεώματος ἀνεφάνησαν. Καὶ πάντοτε Ἐκεῖνος ἐξηκολούθει να προσεύχεται, ἐνῶ περὶ Αὐτὸν τὸ σκότος ἐπνικνοῦτο και ὑπεράνω της κεφαλῆς Του τὸ γαλανὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐγένετο βαθύτερον ἢ εὐεργετικῇ γαλήνῃ τοῦ Θεοῦ περιέβαλε την φύσιν και ἐπλήρωσε τὴν ψυχὴν τοῦ Χριστοῦ με εὐρίνην βαθεῖαν. Γοητευθεὶς ὑπὸ της παρουσίας τοῦ Πατρὸς του, ἔχασε πᾶσαν αἰσθησιν της διαρρεύσεως των ὥρων, και προσήνχετο, προσήνχετο μέχρις οἵτου ολίγον κατ' ολίγον ἐξημέρωσεν. Ἡ ἀνατολὴ ἐρρόδισε και τὸ ἔδαφος της Παλαιστίνης, ἀρωματισμένον ἀπὸ την δρόσον ἀνατολικῆς νυκτός, ἐθερμάνθη ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἀνατείλαντος ἡλίου. Καὶ τότε, «*ὅτε ἐ- γεινεν ἡμέρα*» (Λουκ. ζ'. 13) ἔκραξε τοὺς μαθη- τὰς Αὐτοῦ και ἐξέλεξεν ἐξ αὐτῶν δώδεκα κατέβη μετ' αὐτῶν και ἐστάθη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ ἔνθα εὐ- ρίσκετο ὄχλος μαθητῶν Αὐτοῦ και πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ... και ἰάτρυνεν αὐτοὺς, και ἐδίδασκεν αὐτοὺς... διότι δύναμις ἐξήρχετο παρ' αὐτοῦ» (Λουκ. ζ'. 17-19). Ὑπάρχει τι τὸ ἐκκλητικὸν εις τὰυτα μετὰ την διανυκτέρευσιν ἐκείνην; *Εάν τας συγκινήσεις και ἀνησυχίας μας διεδέχετο προσευχή, εάν πρὸ των ἀποφάσεων και των λόγων ἡμῶν προηγείτο προσευχή, ὅποια δύναμις θὰ ἐξήρχετο και ἀπὸ ἡμῶς!* Διότι δεν ὑπάρχει διαφορὰ μεταξὺ της τότε καταστάσεως τοῦ Ιησού έν τῷ κόσμῳ και της νῦν καταστάσεως ἡμῶν.

5) Η τέμνη οκνηή προσευχῆς τοῦ Ιησού εὐ- ρίσκεται έν Ματθ. ιδ' και Μάρκ. ζ'. Ο Ἰωάννης έχει ταύτην ὑπ' όψιν του εις τὸ ἔκτον κεφάλαιον τοῦ Ευαγγελίου του. Ἦτο ἡ ἀρχὴ τοῦ τελευταίου έτους της διακονίας τοῦ Κυρίου. Αὐτὸς και οἱ μαθηταὶ του ἦσαν πολὺ ἀπασχολημένοι με τὰ πλήθη τὰ ἀκα- ταπύστως συγκεντρούμενα περί αὐτῶν. Είχε δια- δοθῇ τὸ τραγικὸν τέλος Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου. Ὑπο τις περιστάσεις ἐκεῖνας ἐπεβάλλετο ἀνάπαυσις σωματικῇ, καθὼς ἐπίσης και καιρὸς τις ἡρεμίας διὰ να μελετηθῶσι τὰ ἐμπόδια, τὰ ὅποια ἐροέβαλλεν ἡ ἀντίστασις, ἥτις ἔβαινε ταχέως πρὸς τὸ κατακόρυ- φον. Ἀνελθόντες ἐπὶ τινος πλοιαρίου διηυθύνθησαν πρὸς την ἀνατολικὴν ὁχθὴν της λίμνης. Τὰ πλήθη ὅμως ἀλλήιστα παρηκολούθουν τὰς κινήσεις αὐτῶν και ἐνόησαντα την διεύθυνσιν, πρὸς την ὁποίαν κατηυθύνθησαν, παρέκαμψαν την λίμνην και ἔτρε- ξαν παρὰ τὰς ὁχθας αὐτῆς οὔτω δὲ κατώρθωσάν να φθάσουν πρὸ αὐτῶν. Όταν ό Ιησούς ἐξῆλθε τοῦ πλοιαρίου, ὑπολογίζων να λάβῃ την ἀνάπαυσιν ἐκεῖ- νην, την ὁποίαν ἐχρειάζετο, εἶδεν ἐπὶ της ὁχθῆς χι- λιάδας ἀνθρώπους οἱ ὅποιοι τὸν περιέμενον.

Οἱ μαθηταὶ εἶδειν ἀρὰ γε καμμίαν δυσφορίαν βλέποντες ότι δεν ἠδύναντο οὐδ' στιγμὴν να ἡσυχά- σουν. Εἶναι πολὺ πιθανόν. Ο Ιησὺς ὅμως «*ἐσ- πλαγγίσθη*» και παρ' ὅλην την κόπωσιν του, διήλ- θεν ὑπομονητικῶς ολόκληρον την ἡμέραν διδάσκων, και περὶ τὸ ἔσπερας, όταν οἱ μαθηταὶ τῷ προτείγαν να ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους δι' ἔλλειψιν τροφῶν, ἐκρά- τησεν αὐτοὺς πλησίον Του, ἐχόρτασεν αὐτοὺς, πεν-

τακισχύλους και πλέον τὸν ἀριθμὸν, εὐλογήσας δόλους ἀποτὺς και τινὰ ὀψάρια

Οὐδὲν κάμνει μεγαλῆτεράν ἐντύπωσιν εἰς τοὺς λαοὺς ὅλ' ὃν τῶν αἰῶνων και ὅλων τῶν χωρῶν, ὅσον ἡ δύναμις, ἥτις χορηγεῖ τροφήν ἐν ἀφθονίᾳ. Χιλιάδες ἄνθρωποι πλαγιάζουν κάθε ἑσπέραν πεινασμένοι· τοῦτο εἶχε συμβῆ και τὴν ὁμέραν ἐκείνην. Ἀμέσως ἰσχυρὸν λαϊκὸν ρεύμα ἐγεννήθη εἰς τὸ πλῆθος ἐκεῖνο· ἤθελον νὰ θέσουν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν τῶν θαυμαστῶν ἐκεῖνον Ἡγέτην και νὰ ἀποτινέουν τὸν ἑαγὸν τῶν Ῥωμαίων (Ἰωάν. 5'. 15). Ἐνῶμιζον ὅτι εἰάν μόνον ὁ Ἰησοῦς συγκατετίθετο, ἡ ἐπιτυχία ἦτο ἀσφαλής.

Ἡ διαδήλωσις ἐκείνη δὲν ὁμοιάζει καταληκτικῶς μετὰ τὰς προτάσεις, τὰς ὁποίας ἔκαμε, πρὸς τὸν Ἰησοῦν ὁ Σατανᾶς ἐν τῇ ἐρήμῳ; Ἦτο πραγματικὸς πειρασμός, ἀν και δὲν εὗρισκεν ἡγῶ ἐν αὐτῷ. Μετὰ τὴν μεγάλην ἐπιρροήν, τὴν ὁποίαν ἡ παρουσία Του ἐξήσκει πολλάκις, καθυσύχασε τὸ κίνημα και ἠνάγκασε τοὺς μαθητὰς νὰ εἰσέλθουν εἰς τὸ πλοῖον και νὰ προτορευθοῦν Αὐτοῦ πρὸς τὸ ἀντίπαρον τῆς λίανης, καθ' ὃν χρόνον ἀπέλυε τὸ πλῆθος.

«Ὅτε δὲ ἀπέλυσε τοὺς ἔχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος και παρέμεινε προσευχόμενός μέχρι βαθείας ἀγῆς» (Μάρκ. 5', 46-47). Δευτέρῃ ὁλονυχτίᾳ προσευχῆς! Κοιρασμένοι σωματικῶς, μετὰ φρίκην πνεύματος ἐπὶ τῇ προσεγγίσει γεγονότος, τὸ ὁποῖον προησθάνετο ἤδη, τοῦ τραγικοῦ Του θανάτου, καταφεύγει ἐκ νέου εἰς τὸ ἀλάνθαστον φάρμακον· τὴν μόνωσιν και τὴν προσευχήν. Δι' αὐτῶν πραγματικῶς ὑπερῶν ὅλας τὰς δυσκολίας, θριαμβεῖ ἐναντίον ὅλων τῶν πειρασμῶν και παρακλίμπει τοὺς σκοπέλους. Πόσον ὀλίγον ἡμεῖς, οἱ σημερινοὶ μαθηταὶ Του, προσέχομεν εἰς τὸν χρόνον, τὸν ὁποῖον ἀφιέρωνεν εἰς τὴν προσευχήν ὁ Ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὅστις ἡγνύει τὴν προσευχήν και ἐπραγματοποιεῖ αὐτὴν τόσο σπουδαίως!

(Ἀκολουθεῖ)

(Ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «Ἀστὴρ τῆς Ἀνατολῆς»)

Η ΚΙΒΩΤΟΣ ΤΟΥ ΝΩΕ

ΥΠΟ ARTHUR GOOK

Πολλοὶ ἐκ τῶν κριτικῶν τῆς Ἀγ. Γραφῆς ἰσχυρίζονται ὅτι αἱ ἀφηγήσεις αὐτῆς περὶ τῆς Δημιουργίας και τῆς Πτώσεως, ὡς και οἱ ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως δοθέντες εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας νόμοι ἔχουν ληφθῇ ὑπὸ τῶν «συναρμολογητῶν» τῆς Πεντατεύχου ἀπὸ τὰς παραδόσεις ἄλλων ἀρχαίων λαῶν. Ἐὰν ἡ θεωρία αὕτη εἶναι ὀρθή, οἱ «συναρμολογηταὶ» οὗτοι εἶναι ἐνοχοὶ βαρυνάτης ἀπάτης μεταχειρισθέντες εἰς πενήκοντα μίαν περιστάσεις τὴν φράσιν, «Και εἶπε ὁ Κύριος πρὸς τὸν Μωϋσῆν» εἰς ἑβδομήκοντα δύο δὲ περιπτώσεις τὴν φράσιν. «Και ἐλάλησεν ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Μωϋσῆν λέγων». Ἐν τῇ αὐτῇ περιπτώσει οἱ «συναρμολογηταὶ» οὗτοι—οἵτινες πράγματι δὲν ὑφίστανται εἰμὴ μόνον εἰς τὴν φαντασίαν τῶν «κριτικῶν» τῆς Γραφῆς—πολὺ μικρὰν σχέσιν θὰ εἶχον πρὸς τὴν ἀλήθειαν, Εὐτυχῶς ὅμως τοιοῦτόν τι δὲν συμβαίνει· διότι ὡς εἴπομεν οἱ «συναρμολογηταὶ» οὗτοι εἶναι ἀπλῶς τὰ διανοητικὰ προϊόντα ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι

ἐφάνησαν ἄπιστοι πρὸς τὰς ἀληθείας, τὰς ὁποίας ἐκλήθησαν νὰ κηρύξωσιν.

Ἐχομεν ἰσχυροὺς λόγους νὰ πιστεύωμε, ὅτι ἡ ἱστορία τῆς Πτώσεως και τοῦ Κατακλυσμοῦ ὡς και περιληπτικαὶ τινες γνώσεις τῶν τελετουργικῶν νόμων, ἦσαν εὐρύτατα διαδεδομένα κατ' αὐτὰς τὰς ἀπώτατας περιόδους τῆς ἱστορίας τοῦ κόσμου. Ἀς δίσσωμεν ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον τὴν Κιβωτὸν τοῦ Νῶε.

Εἰς τὴν ἐφημερίδα τῆς Κοπεγχάγης Dagbladet, τῆς 31ης Αὐγούστου 1904, εὐρίσκομεν τὸ κάτωθι ἀξιοσημείωτον ἄρθρον ἐπὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος τούτου θέματος.

Ἐσχάτως ἀπεπερατώθη εἰς τὰ Βασιλικά Ναυπηγεῖα ἡ ναυπήγησις ἐνὸς πρωτοτύπου σκάφους. Τὸ μῆκος του εἶναι 30 ποδῶν, τὸ πλάτος του 5 και τὸ ὕψος του 3, αἱ ἐπικλινεῖς δὲ πλευραὶ του εἰδὼν εἰς αὐτὸ μεγάλην ὁμοιότητα πρὸς οἰκίαν. Πρόκειται περὶ ἀναπαραστάσεως τῆς Κιβωτοῦ τοῦ Νῶε, ναυπηγηθεῖσης κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ μηχανικοῦ κ. Vogt. Ὁ κ. Vogt, μηχανικὸς και ἐφευρέτης, μᾶς παρέσχε τὰς κάτωθι πληροφορίας περὶ τῆς νεωτέρας ταύτης Κιβωτοῦ και τοῦ σκοποῦ, τὸν ὁποῖον ἐπιδιώκει διὰ τῆς ναυπηγήσεώς της.

«Ὡς γνωστὸν ἐπὶ σειράν ἐτῶν ἔχω ἐπιδιοτῇ εἰς διάφορα ναυπηγικὰ πειράματα. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν πειραμάτων τούτων, διὰ τῶν ὁποίων προσελάθησα νὰ ἐπιτύχω τὴν ἀρίστην ἀναλογίαν διαστάσεων τὰς ὁποίας πρέπει νὰ ἔχῃ τὸ πλοῖον, τὴν προσοχὴν μου προσεέλκυσαν ἀριθμοὶ τινες ἀναφερόμενοι ἐν τῇ Ἀγ. Γραφῇ (Γέν. 5' 18). Ἀναφέρεται ἐκεῖ ἡ προσταγὴ τοῦ Κυρίου πρὸς τὸν Νῶε ὅπως ναυπηγήσῃ οὗτος τὴν Κιβωτόν, ὡς και αἱ διαστάσεις τὰς ὁποίας ἔπρεπε νὰ ἔχῃ αὕτη, ἡτοὶ 300 πῆχεις τὸ μῆκος, 50 πῆχεις τὸ πλάτος και 30 πῆχεις τὸ ὕψος. Ὁ ἑβραϊκὸς πῆχυς ἰσοδυναμεῖ πρὸς 18 Ἴντσες· ἔχομεν συνεπῶς τὰς ἑξῆς διαστάσεις τῆς Κιβωτοῦ· μῆκος 450 ποδῶν, πλάτος 75 και ὕψος 45.

Εἶνε ἀξιοσημείωτον ὅτι μετὰ πάροδοντόσων χιλιᾶδων ἐτῶν αἱ διαστάσεις αὗται ἐξακολουθοῦν ἀκόμη και σήμερον νὰ ἀποτελοῦν τὴν ἰδεώδη ἀναλογίαν διαστάσεων μεγάλου πλοίου. Μία ἐκ τῶν μεγαλειτέρων δυσκολιῶν εἰς τὴν ναυπηγικὴν τέχνην εἶνε και ὁ ἀκριβὲς καθορισμὸς τῆς ἀναλογίας τῶν διαστάσεων τοῦ πλοίου. Ὅσον μεγαλύνονται εἶναι τὸ πλοῖον, τόσο ἡρεμώτεροι εἶναι αἱ κινήσεις του ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἀφ' ἑτέρου ὅμως μειοῦται εἰς ἀπίστευτον βαθμὸν και ἡ σχετικὴ ἀντοχὴ του. Ἐὰν λ. γ. αὐξήσωμεν τὸ μῆκος πλοίου τινός κατὰ δέκα φορές, ἡ νηδεμένη πίεσις τῶν ἄκρων του ἐπὶ τοῦ κέντρου ἐξασθενίζει τὴν ἀντοχὴν του κατὰ 10.000 φορές, ἐνῶ ἐφ' ἑτέρου ἡ δύναμις τῆς ἀντιστάσεως κατὰ τῆς πίεσεως ταύτης, δὲν αὐξάνει εἰμὴ μόνον κατὰ 1.000 φορές. Πλείστα οὖν πλοῖα ἔχουν χαθῇ, ἀκριβῶς λόγω τοῦ μὴ ὀρθοῦ καθορισμοῦ τῆς ἀναλογίας τῶν διαστάσεών των.

«Ὁ πρῶν Ἀρχιρραββῖνος τῆς Κοπεγχάγης κ. Σίμονσον μοὶ ἀνεκοίνωσεν ὅτι αἱ μελέται του εἰς τὰ σχετικὰ χωρία τῆς Γενέσεως τὸν φέρουν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ ἐγκαρσία τομῇ τῆς Κιβωτοῦ ἦτο τριγωνική. Ἐὰν γαίην ἀποδεκτὴ ἡ ὑπόθεσις αὕτη, κάσα δυσκολία ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀντοχὴν τοῦ πλοίου ἐξομαλύνεται, διότι εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ δοθῇ εἰς πλοῖον σχῆμα καλλίτερον τοῦ τριγωνικοῦ,

Υπάρχει ἐν τούτοις μία ἀντίρρησης ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀφήγησιν τοῦ Κατακλυσμοῦ, τὴν ὁποίαν δὲν πρέπει νὰ παρατρέξωμεν, καὶ τὴν ὁποίαν δὲν παύουν τυφλῶς νὰ ἐπισηύουν ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι οὐδέποτε ἐμελέτησαν Γεωλογίαν διὰ νὰ ἀρυσθῶν ἐκεῖθεν σωρείαν ὅλην ἀποδείξεων περὶ τῆς ἱστορικῆς υπάρξεως παγκοσμίου τινος Κατακλυσμοῦ. Λέγουν οἱ ἀντιφρονούντες ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ καλυφθῇ, ὥς διατείνεται ἡ Ἀγ. Γραφή, ὁλόκληρος ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς ταυτοχρόνως ὑπὲρ ὑδάτων.

Ὁ γνωστὸς ἐπιστήμων I. Μάρου λέγει ὅτι ὑπάρχει τόσον ὕδωρ εἰς τὴν θάλασσαν, τὸ βάθος τῆς ὁποίας εἰς τινὰ σημεία ἀνέρχεται εἰς ἑξ. μίλια, ὥστε ἐὰν ἐγίνετο ἐπίπεδος ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς, θὰ ἠδύνατο νὰ καλυφθῇ ὁλόκληρος ὑπὸ τῶν ὑδάτων, μὲ κοινὸν βάθος δύο μιλίων.

Υπάρχουν πολλαὶ θεωρίαι περὶ τοῦ Κατακλυσμοῦ, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐνδιαφέρουσαι, ἐξενεχθεῖσαι ὑπὸ διαφόρων γεωλόγων καὶ αἱ ὁποῖαι ὅλαι συμβιβάζουν τὴν περὶ Κατακλυσμοῦ ἀφήγησιν τῆς Γραφῆς πρὸς τὴν ἀφήγησιν τὴν γεγραμμένην ἐπὶ τῶν γεωλογικῶν στρωμάτων. Οἱ ἀδελφοὶ ἐκ τῶν θεωριῶν τούτων δυνατόν νὰ εἶναι αὕτη ἡ ἀλήθεια—τίποτε τοῦλάχιστον δὲν παρουσιάζει, τὸ ὁποῖον νὰ τὴν ἀποκλείῃ ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως—συνεπῶς εἶναι ὑποχρεωμένοι οἱ ἀπιστοὶ φίλοι μας νὰ ἀποδείξουν τὸ ἐπιστημονικῶς ἐσφαλμένον καὶ τῆς τελευταίας ἐκ τῶν θεωριῶν τούτων, πρὶν ἢ ἐπιτρέψωμεν εἰς αὐτοὺς νὰ ἰσχυρισθῶν ὅτι ἡ περὶ τοῦ Κατακλυσμοῦ ἀφήγησις τῆς Γραφῆς ἔρχεται εἰς σύγκρουσιν πρὸς τὰ δεδομένα τῆς Γεωλογίας.

Τινὲς ἐκ τῶν παραδεχομένων τὴν δυνατότητα τοπικοῦ, οὐχὶ ὅμως καὶ παγκοσμίου κατακλυσμοῦ διατείνονται ὅτι αἱ μόναι χῶραι, τῶν ὁποίων αἱ παραδόσεις διέσωσαν τὴν μνήμην τοῦ Κατακλυσμοῦ εἶναι αἱ περὶ τὴν Μ. Ἀσίαν κείμεναι. Ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος, ἂν ὑποτεθῇ ὅτι εἶναι ἀληθής, ὅχι μόνον δὲν ἀποκλείει τὸ παγκόσμιον τοῦ Κατακλυσμοῦ, ἀλλ' ἀνεναντίας ἀποτελεῖ ἰσχυρότατον ὑπὲρ αὐτοῦ ἐπιχείρημα. Διότι ἐὰν πράγματι ὁ Κατακλυσμὸς ἦτο παγκόσμιος, ἡ δὲ οἰκογένεια τοῦ Νῶε ἦτο ἡ μόνη διαφυγούσα καὶ χρησιμεύσασα εἰς τὸν ἐκ νέου οἰκισμὸν τῆς γῆς, ἡ ἀνάμνησις τοῦ Κατακλυσμοῦ θὰ ἦτο κατ' ἀνάγκην ζωηροτέρα εἰς τὸ κέντρον τῆς νέας ἀποικίας τοῦ Νῶε, δηλ. τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἢ εἰς τὰ πλέον ἀπομακρυσμένα μέρη τῆς γῆς, τὰ ὁποῖα κατωκίσθησαν εἰς μεταγενεστέρas ἐποχάς. Καὶ τοῦτο συνέβη πράγματι. Αἱ παραδόσεις τῶν Χαλδαίων, Φοινίκων, Βαβυλωνίων, Φρυγίων, Συρίων, Περσῶν καὶ Ἑλλήνων, ἀκόμη καὶ αὐτῶν τῶν Ἀρμενίων, περιέχουν ἀφηγήσεις τοῦ Κατακλυσμοῦ, αἵτινες ὥς ἐπὶ τὸ πλεὺν συμφωνοῦν πρὸς ἀλλήλας.

Ἡ Φρυγική, ἐπὶ παραδείγματι, παράδοσις ἀναφέρει ὅτι ὁ Ἐνὼχ προεῖπε τὸν ἐπερχόμενον κατακλυσμὸν καὶ ὅτι ἐκλυσσε καὶ προσηυχῆθη διὰ τοὺς πεπωρωμένους καὶ ἀναισθητοὺς κατοίκους τοῦ προκατακλυσμιαίου κόσμου. Ἀνεκαλύφθη δὲ φρυγικὸν νόμισμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἰκονίζονται κρονδρείδης ἀναπαράστασις τῆς Κιβωτοῦ, ἐχοῦσης τριγωνικὸν σχῆμα καὶ τὰ γράμματα «Ν. Ο.» ἀναφερόμενα προφανῶς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Νῶε.

Ἐπεκτείνοντες τὰς ἐρεῦνας μας εὐρίσκομεν ὅτι αἱ παραδόσεις τῶν Ἰνδῶν καὶ τῶν Κινέζων, ἂν καὶ ποιοῦνται μνηστὴν τοῦ Κατακλυσμοῦ, δὲν παρέχουν ἐν

τούτοις λεπτομερεῖς πληροφορίας, εἰμὴ μόνον ἐ.ι διεισδύει εἰς ἄνθρωπος μετὰ τῆς ἐπιταμελοῦς οἰκογενείας του, ἐνῶ αἱ Μεξικανικαὶ παραδόσεις ἀναφέρουν ἁπλῶς ἕνα ἄνθρωπον, ὅστις κατεσκευάσε πλοῖον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἠδυνήθη νὰ διαφύγῃ τῆς ἐπερχομένης καταστροφῆς.

Ἄξιον ἰδιαίτερας προσοχῆς εἶναι οἱ ἡ Γένεσις μᾶς δίδει τὴν ἀκριβῆ ἡμερομηνίαν, καθ' ἣν ἡ Κιβωτὸς ἐστάθη τὸ πρῶτον ἐπὶ στερεοῦ ἐδάφους; (κεφ. δ' 4). Ποῖος θὰ ἐτόλμα νὰ καθορίσῃ ἀκριβῶς μίαν τοιαύτην ἡμερομηνίαν, ἂν μὴ εἶχε ρητὴν πρὸς τοῦτο ἐπιταγήν; Οὐδαμῶς τῆς Γραφῆς εὐρίσκομεν νύξιν τινὰ ὅτι ἡ ἡμερομηνία αὕτη ἔχει ἰδιαίτεραν τινὰ σημασίαν· ἐὰν ὅμως ἐρευνήσωμεν προσεκτικώτερον, θὰ εὐρεθῶμεν πρὸ τοῦ καταπληκτικοῦ γεγονότος ὅτι ἡ δεκάτη ἐβδόμη ἡμέρα, καθ' ἣν ἡ Κιβωτὸς ἐστάθη ἐπὶ στερεοῦ ἐδάφους εἶναι ἀκριβῶς ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν! Ἐὰν δὲ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὰ ἐδ. 18 22 τοῦ γ' κεφ. τῆς Α' Ἐπιστολῆς τοῦ Πέτρου, θὰ ἴδωμεν ὅτι ἡ ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς αὕτη συμβολίζεται διὰ τοῦ βαπτίσματος (Ρωμ. ζ' 4), καὶ ἡ κλήσις εἰς τὴν νέαν ἐν Αὐτῷ ζωὴν, προφητεύεται διὰ τῆς προσαράξεως τῆς Κιβωτοῦ ἐπὶ μᾶς «νέας» οὕτως εἰπεῖν γῆς καὶ τῶν ἐντελῶς νέων συνθηκῶν τῆς ζωῆς τοῦ Νῶε καὶ τῆς οἰκογενείας του.

(Ἀκολουθεῖ)

ΤΟ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑ ΚΑΙ Η ΝΕΟΛΑΙΑ

Νὰ μὴ βασκαθοῦμε. Ἡ πρόοδος μας βαίνει μὲ καταπληκτικὴν ταχύτητα. Καὶ βαίνει μὲ βῆμα γερό, μὲ βῆμα ζωντανό, μὲ βῆμα νεανικό. Διότι ἡ νεολαία εἶνε ἐκείνη ποὺ ἀνέλαβε τὸν προοδευτικὸν μας ἀγῶνα. Ἐστὶ δὲν ὑπάρχει φόβος νὰ διασαλευθῶν εὐκολὰ τὰ θεμέλια ποὺ τίθενται τώρα καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ κτισθῇ τὸ οἰκοδόμημα τῆς νέας γενεᾶς μὲ τὴν προϋπόθεσιν πάντοτε ὅτι τὰ θεμέλια αὐτὰ θὰ εἶνε γερά. Ἄν δὲ ὑπάρχουν μερικοί, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ πρόοδος αὕτη δὲν καλοαρέσθῃ, δὲν πρέπει ἐν τούτοις ὅλοι νὰ θεωροῦνται ὀπισθοδρομικοὶ καὶ ἰδίως ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἔχουν σοβαρωτάτους λόγους γὰρ ἀνησυχῶν διὰ τὴν ἀποτελεσματικότητα τῶν μέσων ποὺ ἐκλέγει ἡ νεολαία μας διὰ τὸν προοδευτικὸν τῆς ἀγῶνα, καὶ ἀμφιβάλλον διὰ τὴν στερεότητα τοῦ οἰκοδομήματος ποὺ κτίζεται. Ἐνα ἀπὸ τὰ μέσα ποὺ ἄρχισε τελευταίως νὰ χρησιμοποιῇ ἡ νεολαία μας διὰ τὴν πρόοδόν τῆς εἶνε τὸ οἰνόπνευμα.

Θεμέλια ὅμως ποὺ ποτίζονται μὲ οἰνόπνευμα σαπίζουν καὶ τὸ οἰκοδόμημα ὁλόκληρον καταρρεῖ. Δὲν ὑπάρχουν ἄλλα στερεώτερα ὑλικά ποὺ μπορούσαν νὰ χρησιμοποιηθῶν διὰ τὰ θεμέλια αὐτά, ποὺ λέγονται γέοι καὶ γέαι, καὶ ἦτο ἀνάγκη νὰ φθάσῃ ἡ μαϊμουδίστικη ἀκομίστης καὶ ἡ ἀνόητος κενοδοξία μέχρι τοῦ νὰ βλέπῃ καγεῖς εἰς τὰ διάφορα κέντρα καὶ τὰ περίφημα παιδικὰ ἀπερμητῖ, ἀγόρια ἀμύστα καὶ κορίτσια ἀσχημάτιστα μὲ τὸ ποτήρι οἶζο στὸ χέρι; Ὁμολογοῦμεν ὅτι κανένα τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ δὲν μᾶς προκαλεῖ περισσώτεραν ἀπέχθειαν καὶ περισσώτερον οἶκτον ἀπὸ τὸ θέαμα τῆς οὐζοπινούσης νεολαίας.

Ἡ τρομερὰ αὕτη συνήθεια ποὺ ἄρχισε νὰ λαμβάνῃ διαστάσεις, πρέπει νὰ καταχθῇ καὶ νὰ καταχθῇ ἐγκαίρως πρὶν ἢ διεσπύσῃ καὶ εἰς τὰ λαϊκά στρώματα, ἂν καὶ ἐκεῖ δὲν διαβλέπομεν εὐτυχῶς ἀκόμη τὸν κίνδυνον. Πρέπει νὰ καταχθῇ διὰ τοῦ ἠθικοῦ καὶ διὰ τοῦ κρατικοῦ νόμου, διότι

Εὐχαρίστως ἄρχεται ἡ «Νέα Ζωή» ἀπὸ τοῦ παρόντος φύλλου καταχωρίζουσα τὰς ἐπὶ τῶν πρὸς συζήτησιν ὑπ' αὐτῆς τεθέντων ζητημάτων, γνώμας τῶν συνδρομητῶν καὶ ἀναγνωστῶν της. Ἐλπίζει ὅτι ὅχι μόνον πολλοὶ προθύμως θὰ γράψωσιν, ἀλλ' καὶ ὅτι ἕκαστος τῶν ζητημάτων χωριστὰ θὰ τύχῃ ἀναπτύξεως μακρᾶς.

αὶ συνέπειαι της, τῶσον ἀπὸ ἀπόψεως σωματικῆς ὑγείας ὥσον καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ἡθικῆς ὑγείας θὰ εἶνε ἀνυπολόγιστοι.

Δὲν θὰ ἀσφαλῶμεν σήμερον περὶ τῶν οὐθερίων ἀποτελεσμάτων τοῦ οἰνοπνεύματος ἐν γένει. Θὰ περιορισθῶμεν μόνον εἰς τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἐπὶ τοῦ νεανικοῦ ὁργανισμοῦ, διὰ τὴν ἀποδείξωμεν εἰς τὴν νεολαίαν τι τῆς ἐπιφυλάσσει τοῦ ποτηράκι οὕζου ἢ ἄλλου τινὸς ποτοῦ οἰνοπνευματώδους.

Καὶ πρῶτα πρῶτα ἂς μὴ φαντάζεται, ὅπως μερικοὶ ἰσχυρίζονται, ὅτι οἰνόπνευμα ἔχει θεραπευτικὴν ἀξίαν, διότι ἡ ἐλάχιστη τοιαύτη, ὀφειλομένη εἰς τὸ λεύκωμα, τοὺς ὕδα- τάνθρακας ἢ τὰ λίπη τοῦ διαφορᾶ οἰνοπνευματώδους ποτοῦ παρέχουν. ἔξουδετεροῦται τελείως μὲ τὸ οἰνόπνευμα. Ἀλλὰ καὶ ἂν παραδεχθῶμεν ὅτι τὸ προσλαμβάνομενον οἰνόπνευμα διὰ τῆς καύσεως ποῦ ὑφίσταται ἐντὸς τοῦ σώματος μας προκαλεῖ θερμότητα καὶ ἀποβλέπει χρήσιμον διὰ τὴν ὑπαρ- ξίν μας, τὸ ἐλάχιστον αὐτὸ ὄφελος, τὸ ὅποιον ἐξ ἄλλου μπο- ροῦμε νὰ τὸ ἔχουμε καὶ μὲ ἄλλας, ὀφελίμους τοῦλάχιστον οὐσίας, ὡς τὰ γλυκὰ κ. κ., τὸ πληρὺ ὄνουμεν ἀκριβὰ μὲ βλάβην τῶν διαφορῶν μας κυττάρων, ἀπὸ τὰ ὅποια τὸ οἰνό- πνευμα ἀφαίρει τὸ νερὸ καὶ τὰ θερμαίνει. Ἀκριβῶς δὲ οἰσι- τὸ οἰνόπνευμα καίει μίσην σὲν σῶμα, προκαλεῖ καὶ τὴν κα- τατροφὴν ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν ὀργάνων, εἰς τὰ ὅποια ὁδηγεῖται μὲ τὸ αἷμα.

Εἰδικῶς διὰ τὴν νεολαίαν, εἶνε ἀποδεδειγμένον ὅτι ὅλα μὲν καὶ ἰδιαίτως ὁρισμένα κυττάρια τοῦ σώματος, διηγε- κῶς ἀναπτυσσόμενα, κολλάπασιν ἐν τῇ καὶ νεοσχηματιζόμε- να καὶ τὰ ὅποια ἀποτελοῦν τὰ κατεῖρα στοιχεῖα τοῦ σώ-ματος εἶνε πολὺ εὐαίσθητα εἰς τὸ οἰνόπνευμα. Τὰ κυττάρια αὐτὰ, τὰ ὅποια περιέχουν, συγκαταρπυμένην, ὅλην τὴν δύ- ναμιν ποῦ ἔχει γνησιμότητά διὰ τὴν σωματικὴν καὶ πνευματι- κὴν ἀνάπτυξιν ὅχι μόνον τῶν κατόχων τοῦ σώματος ἀλλὰ καὶ τῶν ἀπογόνων τῶν καταστρέφονται καὶ εἰς μικροτάτας ἀκόμη δόσεις οἰνοπνεύματος. Ὁ λεπτοφυὴς ὁργανισμὸς τῶν νέων, τῶσον εὐκολώτερος καὶ τῶσον ταχύτερα καταστρέφεται ἔσον μεγαλειτέρα εἶνε ἡ ποσότης τοῦ προσλαμβανομένου οἰνοπνεύματος καὶ ὥσον μικροτέρα ἡ ἀραιότης του. Διὰ πειραμάτων ἐπίσης ἀπεδείχθη ὅτι καὶ ἐνᾶ ἀκόμη ποτηρι μύρας ἢ κρασιου ἐπιδρά ἐπὶ τῆς διανοητικότητος τῶν ἀνη- λίκων.

Τὸ οἰνόπνευμα εἶνε ὁ ἐχθρὸς παντὸς ἀγαθοῦ τοῦ ἀν-θρώπου. Ἄν δὲ ἡ νεολαία μας θέλῃ νὰ διατηρήσῃ τὴν σωμα- τικὴν καὶ τὴν πνευματικὴν τῆς ὑγείαν, πολεῖ νὰ μὴ θῇ τὸ οἰνόπνευμα, εἰς οὐδὲν ποτὲ μορφήν προσλαμβανομένου εἶνε δι' αὐτὴν δηλητήριον. Καὶ ὅχι μόνον παραλύει τὴν σω- ματικὴν καὶ πνευματικὴν τῆς ἀνάπτυξιν, ἀλλὰ ἐξουδετεροῖ καὶ τὸν χαρακτήρα καὶ ἐμποδίζει τὴν ἀληθινὴν χαρὰν καὶ τὴν ἐλευθέρτητα τῆς ἀπολαύσεως. Ἡ νεολαία καμμίαν σχέσιν δὲν πρέπει νὰ ἔχῃ μὲ τὸ οἰνόπνευμα.

Ἡ φρόνιμος νεολαία, ἡ ὁποία ἔχει συνείδησιν τῶν καθηκόντων της ἀπέναντι τοῦ ἑαυτοῦ της καὶ τῶν ἄλλων, ἂς ἀφήσῃ κατὰ μέρος τὰς δοκιμάς, διότι αὐταὶ ποτὲ δὲν ἀπολύουσιν σὲ καλὸν, καὶ ἂς μὴ ξεχνᾷ ὅτι περὶ εὐκόλον εἶνε νὰ μὴ ἀρχίσῃ κανεὶς νὰ πίνῃ, ἀλλὰ νὰ παύσῃ νὰ πίνῃ. Ἡ φρόνιμος νεολαία ὀφείλει νὰ περιφρονῇ ἐκείνους ποῦ μὲ τὸ

ποτήριον σὲν στόμα καὶ τὸ ποτηράκι σὲν χερί, θέλουν νὰ φαίνωνται μεγάλοι, καθὼς καὶ ἐκείνους ποῦ ἀπέκτησαν τὴν οὐθερίαν συνηθειᾶν νὰ πίνουν καὶ νὰ κοροϊδεύουν, ἐπὶ μὴ συγχρονισμῷ, τοὺς ἄλλους ποῦ δὲν πίνουν.

Ἡ φρόνιμος νεολαία μας ἂς μιμηθῇ τὸ παράδειγμα τῆς γείτονος Γιοσγχοσλαβικῆς νεολαίας ἡ ὁποία ἀπὸ ἐτῶν συνέ- πηξε σύνδεσμον ἐξ ἄνω τῶν 15.000 νέων φοιτητῶν κλπ. οἱ ὅποιοι ὅχι μόνον ἔλαβαν δι' ὅρκου τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μὴ πίνουν ποτὲ οἰνοπνευματώδη ποτὰ καὶ γὰρ μὴ καπνίσουν, ἀλ- λά ἀνέλαβαν νὰ κάμουν καὶ προπαγάνδαν γενικὴν κατὰ τοῦ ἀλκοολισμοῦ, καὶ τῆς ὁποίας τὰ ἀποτελέσματα φαίνεται ὅτι εἶναι κολοσσιαία.

Στὴν Ἰταλίαν, ἐκτὸς τῶν τελευταίως κατὰ τοῦ οἰνο- πνεύματος ληφθέντων μετῶν, ἦδη ἀπὸ πέρους ἔχει ψηφι- σθῇ νόμος διὰ τοῦ ὁποίου ἀπαγορεύεται νὰ δίδωνται εἰς νέους καὶ παιδιὰ ἀλκοολικά ποτὰ καὶ κρασί ἀκόμη, εἰς δὲ τὴν οἰνοπολεία καὶ τὰ παρόμοια καταστήματα ἀπαγορεύεται νὰ ὑπηρετοῦν νέοι καὶ γαῖ κατὰ τῶν 18 ἐτῶν.

«Ἐλευθ. Βῆμα»

Ἰ. Βεγγλίδης (ἰατρός)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΞΑΓΩΓΗ

Ἡ γῆ μας, ἥτις στρεβίλλει ἀκαταπαύστως εἰς τὸ διά- στημα ἔχει κίνησιν ὀριζιῶδη ἀπὸ γεννήσεως καὶ θανάτους ἀνθρώπων. Ἡ μεγαλειτέρα ἀσφαλιστικὴ ἐταιρεία Ζωῆς ἐν Νέῃ Ὑόρκῃ φέρει εἰς φῶς ὅτι ὁ μέσος ὅρος τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου εἶνε 41 ἔτη· γνωστοῦ δὲ ὅτις ὅτι δὲ πληθυσ- μὸς τῆς γῆς εἶνε περίπου 1800 ἑκατομμύρια ἀνθρώπων. ἔπειτα δεῖ τὰ 160 ἔτη, εἰς διάστημα 40 ἐτῶν ἐκλείπουν ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς γῆς διὰ τοῦ θανάτου καὶ ἀντικα- θίστανται μὲ νέα 1600 ἔτη. διὰ τῶν γεννήσεων (αἱ γεν- νήσεις εἶναι κατὰ τι περισσότεραι τῶν θανάτων, διότι δὲ πληθυσμὸς τῆς γῆς αὐξάνει κατ' ὀλίγον).

Οἱ ἀριθμοὶ λοιπὸν, οἵτινες ἔχουν βᾶσιν τὴν στατιστι- κήν, δηλαδὴ τὴν πραγματικότητα μᾶς διασαλπίζουν τὰ ἐ- ξῆς τρομακτικὰ γεγονότα :

Εἰς διάστημα 40 ἐτῶν ἀποθνήσκουν 1,600 ἐκ. ἄνθρωποι
 » » 1 ἡμέρας » 40,000,000 »
 » » 1 ἡμέρας » 109,589 »
 » » 1 ὥρας » 3,566 »
 » » 1 μὲν » 1,141 »

Δηλαδὴ μέχρι νὰ πάρῃς τὸν καρπὸν χίλιου ἐκατὸν τεσσαράκοντα ἀνθρώπων ἀρπάζονται διὰ τὴν αἰωνιότητα, εἰς διάστημα δὲ μιᾶς ἡμέρας (24 ὥρων) 109,589 ἄν- θρωποι, πλὴθυσμὸς μὲς μεγάλης πό- λεως, πτωχοὶ, πλούσιοι, ἐπιστήμονες, ἀρχιερεῖς, νέ- οι γέροντες, ἄνδρες, γυναῖκες ἀρπάζονται ἀπὸ τὸν πόντον τοῦτον καὶ μεταβαίνουν εἰς τὴν αἰωνιότητα.

Συγχρόνως μὲ τὴν κίνησιν τῶν θανάτων ἐνεργεῖται καὶ ἡ κίνησις τῶν γεννήσεων· μία πόλις μεγάλῃ ἐξ 110 περί- πω χιλιάδων ἀνθρώπων καταφθάνει καθ' ἑκάστην ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὴν πληρώσῃ τὰ δημιουργούμενα ἐκ τῶν θαν- άτων κενά. Ἡ κίνησις δὲ αὐτὴ δὲν σταματᾷ, ἀλλὰ καθ' ἑκάστην ἐπαναλαμβάνεται καὶ ἐκατοντὰς χιλιάδων φεύγει καὶ ἐκατοντὰς χιλιάδων ἔρχεται. Ἐὰν φαντασθῶμεν τὸν ἑαυτὸν μας εἰς ἕνα μέρος ἐκτὸς τῆς γῆς σφαίρας, ὁπότε-θεν νὰ ἴδωμεθα νὰ παρακολουθῶμεν τὴν κίνησιν ταύτην τῆς εἰσγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς θὰ ἐμνομεν ἐκπλη- κτικοὶ καὶ θὰ κατελαμβάνομεθα ὑπὸ τρόμου.

Ἡ «Νέα Ζωή» εὐχαριστεῖ θερμῶς τοὺς συν-δρομητὰς της τοὺς καταβαλόντας τόσον προθύ-μως τὴν συνδρομὴν των.

Ἡ «Νέα Ζωή» ἐνδιαφέρει πάντα χριστιαν-όν. Ὁδηγεῖ, βελτιώνει, ἐνισχύει. Σκοπὸς της ἡ μὲρπωσις χριστιανικῶν χαρακτήρων. Ἐξετάζει ζητήματα μεγάλου ἐνδιαφέροντος.

Τὴν ἐπιστραφέν των συνδρομῶν της «Νέας Ζωῆς» ἐν Χανίοις ἀνέλαβεν (ὅπως ἀνιδιοτελῶς) ὁ κ. Δημήτριος Γαβριλάκης ἐξουσιοδοτηθεὶς.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΒΗΜΑΝΟΥΝΑ Σ. ΠΕΤΡΑΚΗ